

DE

št. **6/7**

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

Naročnina in prodaja:
321-255

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 7. februarja 1996 • letnik 55

NOŽ V HRBET UPOKOJENCEM

stran 10

KJE JE MEČ?!

Sklep zadnje seje Sveta ZSSS: Pravilnik, ki določa višino in delitev sindikalne članarine, še ni zrel za sprejem.

Nesmisel! Tako namreč nikoli ne bo dozorel. Način, po katerem ga sprejemajo, vodi v končnem cilju v prav nasprotno smer. Namesto da bi bili sindikati vse bolj enotni, solidarni, se denarno in tudi sicer krepili, so njihove razprave vse izraziteje sredobežne.

Očitno lahko ta gordijski voz, v skladu s svojim zagotovitvijo, objavljenim na 2. strani DE, preseka le pooblaščen avtoriteta predsednika ZSSS, Dušana Semoliča.

Recept, ki bi med drugim presekal demagogijo sklicevanja na (ne)pripravljenost članstva:

»V skladu s sklepom kongresa sindikata KNG smo lani tudi v našem podjetju prešli na 1-odstotno članarino... Ko bodo to storili v vseh podjetjih, bo povzročeno porabljenost za oblikovanje solidarnostnega in stavkovnega sklada.«

Soniboj Knežak, predsednik sindikata Steklarne Hrastnik

Opomba:

Kralj Gordija je postal kmet, ki ga je ljudstvo, poslušno prerokbi, srečalo na vozu z volmi. Jarem je imel tako umetelno zavozlan, da se je carstvo nad svetom obetalo tistemu, ki bi ga uspel razvozlati.

Ko so ta gordijski voz pokazali Aleksandru Velikemu, ga je kratkoma presekal.

Z vozlom v nekaterih sindikalnih bučah bo res teže, saj demokracija nekako ne prenese »sečnje knezova«, toda malce odločnejša poteza je vsekakor potrebna!

IZJAVA ZA JAVNOST

Predsedstvo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije izraža vso podporo upokojenkam in upokojenecem, ki se bodo zbrali na protestnem shodu pred parlamentom v Ljubljani in njihovem boju za pokojnino, ki so pravica iz minulega dela.

Zato predsedstvo poziva Vlado Republike Slovenije in državni zbor RS, da nemudoma storita vse, da se nastali problemi razrešijo z dogovarjanjem, v duhu socialnega partnerstva.

mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

DELAVCI BODO VEČINSKI LASTNIKI KRIŽEVSKIH OPEKARN

stran 5

DE, sreda 14⁰⁰

TA DRŽAVA NI PRAVNA!

- Dejstvo je, da vsaka reorganizacija sodišč v povprečju prinese najmanj dveletni zaostanek, krni ažurnost reševanja delovnih in socialnih sporov in s tem pravno varnost delavcev.
- Pravno varstvo delavcev v organizacijah in pri delodajalcih je brez dvoma na izjemno nizki ravni.
- Skrb zbujajoča je pravna varnost zaposlenih pri zasebnih delodajalcih in v manjših podjetjih.
- Izjemno šibka je pravna varnost delovnih invalidov, ki jih je v naši državi približno 120.000.
- Poseben problem so stečaji in ob njih gmotne terjatve delavcev.
- Izpostavljen je tudi pravni položaj sindikalnih zaupnikov...

To je le nekaj poudarkov iz današnje tiskovne konference ZSSS, o kateri bomo pisali v naslednji številki DE.

Tokrat pa, v potrditev tega, lahko v **Ravbarkomandi** preberete o konkretnem primeru brezpravja v novomeški Dolenjki: »Ali slovenska pravosodna veja oblasti načrtno podpira divji liberalizem?!«

VSAKA CENTRALA, KI JE DALA KAJ NASE, JE IMELA SVOJ ČASOPIS

stran 3

NOVE MOŽNOSTI ZA DELO IN ZASLUŽEK

stran 9

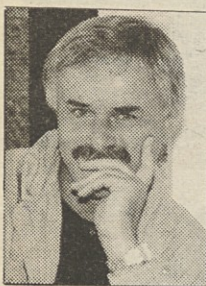
NAPOVED ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO:

V Litostroju že pošiljajo na čakanje delavce z zloglasnega spiska stavgajočih.

Bralcem voščimo za kulturni praznik

Akademik Ciril Zlobec,
pesnik in urednik z najdaljšim stažem v
slovenski literarni zgodovini:

EVROPSKOST SLOVENSKE POEZIJE JE V BOGASTVU IZRAZA, NJENI ŠIRINI IN RAZNOLIKOSTI

Piše: Ciril Brajer

»Na vsak način je vodstvo tisto, ki je dolžno imeti pobudo, ki mora nakazovati pot!«

Dušan Semolič,
DE št. 53, 16. 11. 1995

URA JE!

Oktobra lani je Delavska enotnost začela intenzivno spremljati razprave o višini in delitvi sindikalne članarine. Prejšnji petek so pravilnik, ki naj bi urejal ta vprašanja, obravnavali na Svetu ZSSS.

Čeprav je **Rajko Lesjak** uvodoma pozval kolege, naj mu na vprašanje »Koliko je ura?« ne odgovarjajo s pojasnili o notranjem stroju tega občutljivega mehanizma, se je na seji zgodilo prav to.

Če je zdaj znova jasno, kako je sestavljena zveza, kako deluje in kakšni oziroma čigavi interesi jo vodijo, nihče ne ve, koliko je ura. Ali pa se to ve zelo dobro:

- Ni namreč moč začeti oblikovati pravnega stavkovnega sklada!
- Socialnih skladov ne bo oziroma bodo šibkejši!
- Izobraževanje in informiranje bosta na nižji ravni!
- Strokovnost bo šibkejša, kot jo terjajo vse zahtevnejše naloge!
- Članstvo ne bo nezgodno zavarovano!
- Raven socialnih in drugih temeljnih pravic članstva bo nižja, ogrožen pa je tudi položaj zaposlenih v ZSSS...

Organizacija bo tudi finančno vse bolj razdrobljena, ob vse večji pestrosti višine, zbiranja in delitve članarine pa bo skupaj z vsemi svojimi organizacijskimi oblikami in ravnmi, predvsem pa s članstvom, vse lažji plen drugih dveh »socialnih partnerjev«.

Ta neizprosna dejstva lahko podkrepim še z nekaj drobci iz razprave na Svetu ZSSS:

Pravilnik nam ne jamči dela, še preživetja ne! Za naše območje pomeni 4,7 odstotka manj članarine in naloge že črtamo. Na te se je bom več hotel, je škoda časa. Bom raje pripravil ljudi, ki bodo morali spet romati na zavod za zaposlovanje. Jaz bom svoje tri zaposlene namesto na zavod pripeljal na Dalmatino. Tole smrdi po sebičnosti in oportunitizmu! Pri nas je vse manj sredstev, dela pa imamo vse več. Pravilnik pomeni spremembe, ki so korak nazaj. Ponekod letujejo v eksotičnih deželah, se ukvarjajo s športom, drugod niti za osnovno socialno nimamo. Enakopravnosti članov glede pravic v tej organizaciji že zdaj ni. Po tem bo še slabše. Ne moremo uresničevati nalog, ki nam jih zadajajo naši temeljni akti! Ta pravilnik nam ne omogoča poslovanja, prinesel bo izgube, ne predvideva pa njihovega kritja. Nam že zmanjkuje sredstev za solidarnostne namene. Mi že resno razmišljamo o presežnih delavcih. Pravilnik ne predvideva solidarnosti. Pravilnik krši najmanj en člen statuta ZSSS...

Namenoma nisem ločeval razprav članov območij in sindikatov dejavnosti. Čeprav je moč ločiti navzkrižje interesov tudi med njimi, je vendarle bolj smotno oblikovati nekaj ključnih interesov, ki onemogočajo sprejem takšnega ali drugačnega pravilnika, če seveda zanemarimo osnovno dilemo o višini in delitvi članarine:

- Ali bodo žiro računani na območjih?
- Ali bodo žiro računani na sindikatih dejavnosti (s kombinacijo z delavsko hranilnico ali brez nje)?
- Ali bodo žiro računani pri sindikatih dejavnosti na območjih?

Rajko Lesjak je to poimenoval »epidemija žiro računov« in resno opozoril na to nevarnost. Verjetno zaman, saj je stvar zgrešena že v kali.

Naj zmedo ponazorim z viškom lisjaštva, ki se je razgalilo na omenjeni seji:

Možak, ki je doslej veljal za največjega nasprotnika dviga članarine na 1 odstotek, je razpravljal približno takole: »V naši panogi ni pripravljenosti na 1 odstotek! Mi se ne odrekamo enemu odstotku. Le še nekaj časa nam dajte. Nekatera podjetja v naši panogi so že vpeljala enoodstotno članarino...«

Popoln nesmisel torej, izza katerega pa nesramežljivo kuka jasen interes po solo ariji brez orkestra, kaj šele dirigenta. Zato verjetno ostane le še ena samcata rešitev. Predlagati in uveljaviti jo mora **Dušan Semolič** v skladu s svojo uvodno trditvijo. Je pač demokratično, soglasno izvoljen predsednik organizacije in s tem oseba z moralno avtoriteto, ki edina lahko preseka gordijski voz. Meč pa je gotovo prvotni predlog pravilnika, objavljen v 48. številki DE, 12. oktobra lani.

Najboljši iz več vzrokov: Nikomur ne jemlje, vsem daje, pomeni složne, denarno močne in učinkovite sindikate, predvsem pa...

... Predvsem pa, boljše kljub vsem mukam in skrivalcem še nihče ni oblikoval. Če bi ga, bi bil menda že sprejet!

časopis
slovenskih
delavcev

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime:.....

Naziv podjetja ali ustanove:.....

Naslov:.....

Podpis naročnika:

(Ne)poučeni škof Grmič

24. 8. 1995 ste objavili sestavek »(Ne)poučeni škof Grmič«, bili so prispevek, pisal je Slovenec polemikar Žajdela, dr. Peter Urbanc, Toronto itd.

V teh prispievkih sta se med drugim pojavili dve vprašanji:

- ali je dr. Tomažič napisal prošnjo za sprejem v Heimandbund?)

- ali je škof in kako je škof Tomažič odklonil ali preprečil ustanovitev bele garde na Štajerskem.

Pričakoval sem, da se bodo oglasili poznavalci tedanjih razmer na Štajerskem in ti dve vprašanji osvetlili oziroma nanju odgovorili. Tega do danes nisem dočkal.

Našel sem dnevnik dr. Jožeta Pirjevca, zgodovinarja iz Trsta, »Maribor postaja močan intelektualni center« (Večer, 27. 1. 1996). Dr. Pirjavec se v dnevniku spominja 23. januarja 1996, ko je v Mariboru predstavljal knjigo »Jugoslavija 1918-1992«. Piše:

»... V Mariboru se po uvodnih besedah razplete živahna diskusija, ki mi celo nudi priliko, da se spomnim škofa Tomažiča. O njem mi je dunajski kolega Stuhlfjarrer pred kratkim povedal, da je s svojimi duhovniki zahteval, naj ga nacisti vpišejo v zadnjo kategorijo, med Jude in Cigane (ti so prejeli bele legitimacije in so bili brez kakršnih koli pravic), ko so uvrščali ljudi po »arijski« čistosti v svoje infamne kategorije. Kakšen zgled evangetijske hrabrosti in svetosti! Škoda, da ga naša Cerkev ne zna primerno ovrednotiti in popularizirati...«

Danes rajši zapišejo, ko v Palmah mučenikova opisujejo življenje pobitih duhovnikov: »... Izkazal se je zelo spretnega v odporu zoper zasedbeno oblast - državljanska vojna se je takrat šele pripravljala...« (Življenjepis Mihaela Grešaka, ustreljenega kot talca 22. 7. 1942 v Starem piskru v Celju).

Kako razumemo ta stavek: ali tako, da so se duhovniki borili proti okupatorju, dokler ni prišlo do državljanske vojne? Na Štajerskem je ni bilo!

Dr. Peter Urbanc iz Toronta piše v Brazdi z dne 10. 8. 1995, da ni dokazano, da bi škof Tomažič zavrnil ustanovitev bele garde.

Nedavno sem v Svobodni misli (št. 2/1996) našel sestavek »Slovenske pesmi peli na napačni strani«. V sestavku je predstavljena knjiga »Korenine zla«, ki jo je napisal Ivan Jan.

V sestavku je navedeno, da v knjigi piše, da mariborski škof Tomažič ni sprejel ponudbe iz Ljubljane, da bi tudi na Štajerskem organiziral belo gardo in domobranstvo. O tem piše dr. Anton Trstenjak, piše Ivan Jan, ki je znan, da piše samo na podlagi obstoječih in verodostojnih dokumentov, in zato prošnja dr. Petra Urbancu in drugim: imate protidokaz?

Prepričan sem, da lahko verjamejo dr. Pirjevca, dr. Trstenjaku, Janu in potrdimo splošno znano misel: štajerski duhovnik se ni udinjal okupatorju!

Franc Jezovnik,
Griže

Sodniki podirajo s kolektivno pogodbo dogovorjene pravice

Predsednik sindikata Neodvisnost, Saturnus Embalaža, d.d. ob Železnici 16, Ljubljana, Ernest Tekalec, prosim za objavo odgovora na vaš članek: »Sodniki podirajo s kolektivno pogodbo dogovorjene pravice«, objavljen v DE, dne 18. 1. 1996, na strani 4:

Sodba I. Pd 3450/94 z dne 9. 11. 1995 še ni pravomočna, vendar je sindikat ogorčen, da je do take sodbe sploh moglo priti. Tu ne gre za kakšno pravno zmoto, napačno tolmačenje predpisov ali pa za diskrecijsko pravico sodišča, pač pa za grobo kršenje določb zakona o pravnem postopku (ZPP), zlasti člena 2, kršeno je razpolagalno načelo in razpravljano načelo, saj je sodišče že po zaključeni obravnavi, ki je bila vročena tožniku 50 dni kasneje, udarilo v korist tožene organizacije podjetja Saturnus Embalaža s trditvijo

in razlogom, ki ga to podjetje - v pravi ga je zastopala odvetnica - sploh ni uveljavljalo. Tožnik, delavec, sindikalni zaupnik je bil s tem prekludiran, saj med postopkom ni mogel

ugovarjati razlogom sodišča, ki so bili objavljeni šele s sodbo.

Za ustavno sodišče RS je v neki svoji odločbi poudarilo, da je delavec šibkejša stranka. Delovna sodišča se ves čas sklicujejo na določbe ZPP, v spornem primeru pa se teh določb ni držalo. Udarci ni namenjen samo tožniku, pač pa celotni sindikalni dejavnosti in pomeni potuho strukturam v organizacijah, da še naprej kršijo delovnopravne predpise, preganjajo oporečnike, ki so predvsem sindikalni zaupniki.

Na tiskovni konferenci, dne 10. 1. 1996, je sindikat poudaril, da je mnogo izgovorov za zaostanek na sodiščih (Pomanjkanje prostorov, strokovnjakov, denarja itd.), doslej pa ni nihče od opravičevalcev povedal, da je glavni vzrok za zaostanek flagrantno kršenje delovnopravnih predpisov v večini delovnih organizacij.

Trojica: direktor, računovodja, pravnik, odvetnik, odvisni od organizacije, so nepremagljiv blok proti delavcem. Potuha je očitna, dogovor institucij, ki bi morale napraviti na tem območju red, je očiten, zaostanek na sodiščih pa tem strukturam zaželen.

Doslej še ni bilo opaziti, da bi institucije (inšpekcije za delo, sodišča, pravobranilstvo samoupravljanja, ministrstvo za delo, preiskovalni organi - MNZ in tožilstva) kakor koli ukrepale indopozorile javnost na te flagrantne kršitve. Sindikat ima v primeru ene organizacije (beseda delodalca) ne pritiče strukturam v organizacijah v družbeni lastniki) za enega delavca kar po več tožb, ki bi bile preprečene že v prvem primeru kršitev. Začasne odredbe se ne izdajajo, odločbe delovnih inšpekcij se ne izdajajo ali pa ne takoj, da bi lahko bile preprečene nadaljnje kršitve. Vse se zavija v pogubno megle razpravljanja, pravnih tolmačenj, različnih pravnih mnenj, prelaganja razprav, opazimo intervencije oseb na višjih položajih, kar pa je seveda izvirni greh že v začetku samega poizkusa, da bi se kršitve preprečile. Direktorji so neomajni, čeprav je zoper njih sproženih več postopkov (primer: Rogaska Slatina, kjer so vrelci prodani, kar je prepovedano, saj gre za javno dobro, primer Planike, kjer je že dokazano, da je organizacija (beri struktura) kršila pogodbo z Adidasom - zdaj naj rešuje te probleme država, to smo mi, davkoplačevalci).

Piko na I je pa dalo sedaj Delovno in socialno sodišče s to sodbo. Sindikat doslej nikoli ni objavil imen sodnikov sodišč kršiteljev in je vse zadeve pokorno oddajal v različne pristojne organe.

Agencija stA, te dni

Ves svet in še tri vasi za njim, posebno pa glavne vasi EU, so z velikim zanimanjem, posebno pa z velikim presenečenjem sprejele informacijo o slovenski zmagi nad inflacijo, ki po zadnjih vesteh do konca leta 1995 ni bila sposobna preseči svojih sramotnih 8,5 odstotka. Zelo veliko število časopisov je v zvezi s tem objavilo fotografijo našega znamenitega predsednika vlade z nasmeškom v levo in navzgor. Seveda pa so časopisi polni vsakovrstnih podatkov o neverjetnem gospodarskem in družbenem napredku Slovenije v zadnjem letu, vsi pa tudi na prvih straneh objavljajo čestitke vseh pomembnejših politikov, Ilone Staller, gospodarstvenikov, predsednikov, podpredsednikov in namestnikov, kakor tudi gospe Orlovsky.

Jasno je, da se pri tem ne moremo izogniti novici, da se je tem čestitkam pridružil tudi ameriški predsednik Clinton, ki je nedvoumno izrazil tudi svojo prav nič prikrito zavist, posebno v zvezi z našo neverjetno trdno in konvertilno valuto. »Če bi naš dolar bil tako trden kot vaš tolar, bi bil jaz hitro na konju, posebno pa še enkrat izvoljen. Vsaj kake tri dni na teden bi po kako urico ali dve mirno spal. Tako pa... ni da bi govoril...« Sicer pa je v ameriškem uradnem sporočilu za javnost rečeno med drugim tudi tole: »Ameriški predsednik je zato za nedoločen čas poslal na prakso v Slovenijo vse svoje vrhunske monetarne, bančne in druge strokovnjake, s finančnim ministrom in predsednikom kongresa na čelu, pa tudi vse najboljše matematike in druge take računarje. Vsi skupaj naj bi se v Sloveniji končno naučili, kako se ob rastočih cenah in življenjskih stroških računa padajoča inflacija, s tem v zvezi pa vsak dan stabilnejši dolar/tolar.« In čeprav je že ta notica sama po sebi dovolj zgovorna, moramo na kratko omeniti tudi to, da so Američani pripravljeno sprejeti našo finančno pomoč za reševanje vrednosti dolara. Zelo radi pa bi Američani uporabili naše ogromno znanje in izkušnje v zvezi z denacionalizacijo. Oni imajo namreč grozovite težave pri vračanju Indijancem na silo odvzete Amerike. Predsednik Clinton je v zvezi s tem dejal, da bi v zameno za našo pomoč pri reševanju teh tako imenovanih »indijanskih problemov« posredovali pri našem sporu z Italijo in poskušali pregovoriti italijanske desničarje, naj ne tiščijo v vračanje Trsta, Gorice, Vidma, Kanalske doline, Rezije itd. Sloveniji in naj s tem ne povzročajo nepotrebnih obmejnih napetosti, ampak naj te kraje obdržijo in s tem preprečijo slovensko vojaško posredovanje.

Seveda pa je zelo pomembna tudi Clintonova izjava, ki jo je dal takoj po prihodu na letališče v Tuzli, potem pa jo je še dvakrat ponovil: prvič, ko je govoril z Alijo Izetbegovićem, drugič pa takoj po prihodu na zagrebško letališče, namreč da zdaj, ko je namerno prišel tako blizu Slovenije, ni govora, da ne bi obiskal tudi te naše lepe, za ZDA tako pomembne, vsekakor pa najpomembnejše države. »Bilo bi politično zelo kratkovidno, če človek mojega kova ne bi izkoristil tako ugodne priložnosti in ne bi obiskal kolegov in prijateljev, od katerih se lahko tako zelo veliko koristnega nauči«, je v zaključku svoje izjave še poudaril predsednik Clinton.

Izvedelo se je tudi, da se v občini Žabnica, ki bo glavna gostiteljica predsednika ZDA, že vso noč mrzlično pripravljajo na sprejem tega tako pomembnega gosta. Zjutraj pa bodo tako prijetno zaspani...

Brane Praprotnik

Spisi ležijo vsepovsod. Ministrstvo za pravosodje se sklicuje na »slovensko folkloro« tožbarjenja, pravobranilstvo na dejstvo, da izgublja tožbe, inšpekcija za delo, da je brezzobni pes, ker nima pogojev za delo, državni tožilec A. Drobnič, da so ovadbe manj vredne kot papir, na katerih so zapisane (temu se je pridružil z istimi besedami predsednik ZLSD J. Kocijančič). Sedaj je še Ustavno sodišče RS (res samo v eni odločbi) zapisalo, da se sodišča držijo zakona »kot pijanec plota« (zapis v Delu). Kaj vse to pomeni?

Gremo h konkretni zadevi: sindikalni zaupnik g. R. Gerbec je bil pregnan iz podjetja z disciplinskimi ukrepi prenehanja delovnega razmerja zgolj zaradi svoje sindikalne dejavnosti, ker je podpisal vlogo z dne 4. 6. 1993: 1. Inšpekciji za delo, 2. Druženemu pravobranilcu samoupravljanja, 3. Temeljnemu javnemu tožilstvu, Enoti in Ljubljani, zaradi preprečitve ali kar največje omejitve števila presežnih delavcev in neobrnvanjanja predloga sindikata za sanacijo v podjetju. Dokument je bil vročen tudi namestniku Sodišča združenega dela RS, že pokojnemu sodniku g. J. Žučku in občini Ljubljana Moste-Polje zgolj zato, da se prepreči odpuščanje delavcev, kar vpliva na vso družbeno skupnost. Kopijo dokumenta prilagam. Tisti trenutek, ko je direktor g. Zvone Žepič bil seznanjen s tem dopisom, je začel zoper sindikalnega zaupnika ukrepati. V disciplinskem postopku so bila kršena vsa načela disciplinskega postopka, organi nelegitimni, organizacija Saturnus ni v sodnem postopku poleg drugih ugovorov trdila, da je sindikat dal nesoglasje k začetku disciplinskega postopka, po domnevem roku 8 dni. To je bil ugovor Saturnusa in nič drugega glede splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo (SKPG). Tožnik je takoj zahteval, da sodišče predhodno reši to vprašanje z vmesno sodbo. Predlog je bil zavrnjen, iz lojalnosti do sodišča, in da bi se postopek ne zavlekel še bolj (pravda teče več kot dve leti!), je tožnik popustil in pristal na to, da se presoja tudi vsebinsko očimih kršitev delovnih obveznosti. Popustil je tudi zato, ker je hotel dokazati, da ne gre za njegovo nedelo, pač pa za nedelo oblastne strukture v Saturnusu. Prav zato pa je sindikat in tožnik sprejel izpodbijano sodbo kot bombo zoper sindikat in delavca kot popolno razvedrotenje ustavnega načela sindikalne svobode in potuho organizacijam, da še naprej grobo kršijo vse delovnopravne predpise.

V vašem članku je g. Gregor Miklič to pravilno komentiral. Sindikat Neodvisnost pa se ne strinja z drugimi navedbami v DE. Če je bilo v pravi praksi 17/94 objavljeno mnenje sodnika Višjega delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani g. Milana Fabjančiča, sodnice ga. Marte Klampfer, bi moglo sodišče sprožiti zoper SKPG zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti v skladu s čl. 22 oziroma 23 Zakona o ustavnem sodišču: »zahtevo lahko vložijo - sodišče... v zvezi s postopki, ki jih vodijo.« Ne poznam primera, ko bi sodišče to storilo. Torej pravni akt SKPG velja, dokler ne bo vložena zahteva za ugotovitev skladnosti z zakonom, 33. čl. SKPG in rešena z odločbo ustavnega sodišča.

SKPG je akt »sui generis«. Podpisali so jo predstavniki organizacij in delodalcev. Predstavniki oz. podpisniki SKPG torej ustavnega spora zoper to pogodbo sploh niso upravičeni sprožiti, saj čl. 23 (2) zakona o ustavnem sodišču določa, da podpisniki SKPG ne morejo predlagati v oceno te pogodbe, ker so jo namreč sami sprejeli.

Torej je sodišče presešlo svojo pristojnost glede na to ustavno določbo. Sodišče pa je kršilo tudi ZPP, saj toženi Saturnus ni izpodbijal veljavnosti čl. 33 SKPG, pač pa je navajal, da velja tudi za tretji odstavek tega člena 8-dnevni rok. Ker je tožnik tej trditvi ugovarjal, saj je nespremenljiva, ker je tekst pogodbe popolnoma jasen, bi moralo sodišče o tem po predlogu obeh strank odločiti. Pa ni! Nasprotno. Ker se je zavedalo, da je trditve tožena nesmiselna in ni hotelo razsoditi v prid tožniku, je enostavno v utemeljitvi izpodbijane sodbe na str. 6 preprosto ugotovilo: »da vprašanje veljavnosti 8-dnevnega roka za podajo soglasja sindikata za ta postopek sploh ni pomembno.«

Sodišče je opustilo odločitev o zadevi, ki je bila med strankama sporna, odločilo pa ni o zadevi, ki med strankami sploh ni bila sporna in je tudi nobena od strank ni mogla izpodbijati, saj so zastopniki obeh pravnih strank SKPG podpisali in so torej določbe čl. 33 SKPG obvezne za obe stranki.

Čeprav gre za strokovno razlago, ki bi prav tako spadala v strokovno glasilo, gre tudi za obveščanje vseh sindikatov, ki prav tako zadevajo na enake ovire in šikane.

Sploh pa ne gre za nikakršno širjenje delavskih pravic v razmerju s čl. 5 Zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 14/90, 5/91 in 71/93). Ta predpis v zadnjem odstavku določa, da zoper sindikalnega poverjenika zaradi sindikalne dejavnosti ni mogoče začeti disciplinskega postopka. V nobenem primeru ne more biti sindikalna dejavnost kot taka kršitev delovnih obveznosti. V nobenem splošnem aktu sindikalna dejavnost ni identificirana kot kršitev delovne obveznosti. Zakonska določba torej le opozarja na sindikalno imuniteto in nič drugega.

Torej bi v disciplinskem postopku zoper sindikalnega zaupnika nihče ne mogel uveljavljati, da je njegova sindikalna dejavnost že sama po sebi kršitev delovnih obveznosti. Ni nikakršnega nasprotja med zakonom ZDR, čl. 5 in čl. 33 SKPG, kaj šele širitev kakšnih pravic.

Podpisniki so SKPG sprejeli s konsenzom in po daljšem pogajanju, zlasti čl. 33. To je edini pozitivni predpis, ki varuje imuniteto sindikalnega zaupnika in s tem sindikalne dejavnosti.

V okviru navedenega članka v DE je napisana tudi neresnična trditev, da je sindikat izrekel opomin zaradi nedela itd. Sindikat je izrekel ustni opomin samo zaradi odklanjanja kontaktov z g. Zontarjem.

Takšno zavajanje tako v sodbi kot v članku DE daje možnost za zameglitev bistva spora. Zoper sindikalnega zaupnika po sedaj veljavnih predpisih (čl. 33 SKPG, drugega predpisa ni!) brez soglasja sindikata v organizaciji ni mogoče začeti disciplinskega postopka. Določba je smiselna in pravična: sindikat v podjetju prav gotovo že zaradi svojega ugleda ne bo ugovarjal začetku disciplinskega postopka, če bo uvidel, da ne gre za šikano sindikalne dejavnosti in odstranitev oporečnika - sindikalnega zaupnika, pač pa za sum kršitve delovnih obveznosti.

V primeru g. Gerbeca je sindikat pokazal veliko toleranco tudi vodstvu podjetja in je zato oba udeležena skušal pomiriti in je ob obeh zahteval razumen dialog. Vodstvo pa je to toleranco sindikata zlorabilo.

Ernest Tekalec,
predsednik sindikata v d. d. Embalaža

Razvoj slovenskega sindikalnega tiska (II.)

VSAKA CENTRALA, KI JE DALA KAJ NASE, JE IMELA SVOJ ČASOPIS

Kot smo zapisali v uvodnem študijskem prispevku, se je z razvojem strokovnega gibanja na Slovenskem čedalje bolj pojavljala potreba po sindikalnem časopisu, ki naj bi skrbelo zlasti za pridobivanje in povezovanje delavcev v strokovne organizacije, podrobneje pisalo o različnih oblikah njihovega delovanja ter opravljalo druge informativne in izobraževalne naloge za sindikalno organizirano delavstvo.

Tudi vsebina večine strokovnih časnikov ni bila omejena le na prikaz razvoja in delovanja strokovnih organizacij ter na socialnoekonomsko problematiko, ampak so v njih pisali tudi o političnih dogodkih in procesih doma in v svetu. Zlasti ob parlamentarnih in občinskih volitvah je tudi večina tistih strokovnih organizacij, ki so se razglašale za nestranske, pokazala svojo »barvo« z agitacijo za kandidate določene stranke.

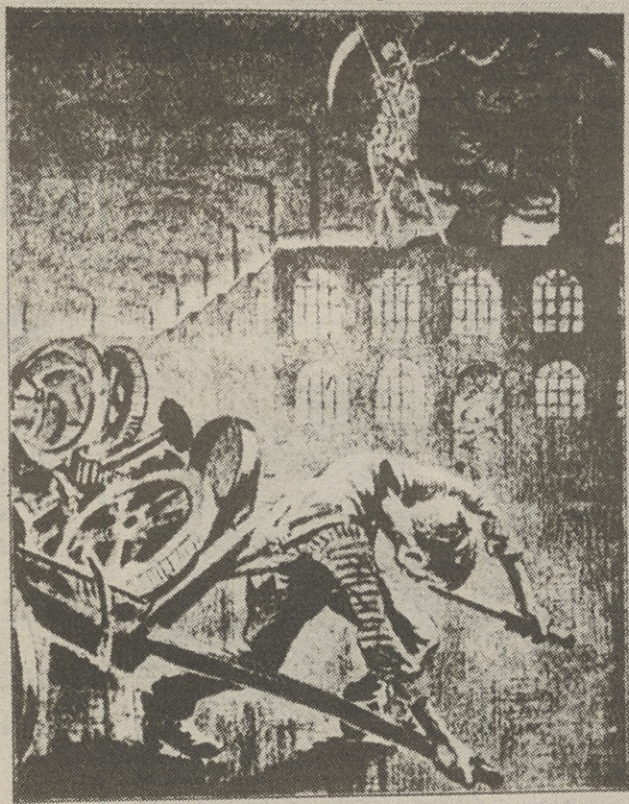

Takole so cenzorji oklestili eno izmed številnih Rdečega prapora, ki je izhajal v Trstu od 15. marca 1898 do 31. maja 1911.

Tednik Delavsko-kmetijski list je bil legalno glasilo KSJ; izhajal je v Ljubljani od 21. avgusta 1924 do 22. aprila 1926 (desno).

Ilustracija v Proletarski mladini, 16. aprila 1923.

Tako je življenje mladih

delavcev po »Zakonu o zaščiti delavcev«.

Ekonomsko-socialni položaj delavcev vselej v središču pozornosti

Težišče delovanja strokovnih organizacij je bilo na socialnoekonomskem področju. Strokovni listi so zato objavljali obširna poročila o poteku mednarodnih gibanj in o njihovi zaostitvi v stavke, objavljali pa so tudi kolektivne pogodbe med strokovnimi organizacijami in podjetniki. Pri tem so popularizirali uspehe in si jih prizadevali čimbolj agitacijsko izkoristiti.

»Zlasti ob parlamentarnih in občinskih volitvah je tudi večina tistih strokovnih organizacij, ki so se razglašale za nestranske, pokazala svojo 'barvo' z agitacijo za kandidate določene stranke.«

»Številnimi izobraževalnimi članki so si prizadevali čimbolj usposobiti delavce za delo v strokovnih in drugih organizacijah, z objavljanjem proznih in pesniških del ter socialne literature pa za dvig kulturnoprosvetne ravni bralcev.«

Pestro tudi o drugih področjih delovanja

Strokovni listi so obširno pisali tudi o delovanju ustanov za socialno zavarovanje delavcev, Delavske zbornice, borz dela in drugih ustanov za varstvo delavstva. Zlasti o problemih brezposelnih in njihovem podpiranju, prav tako pa tudi o zaposlovanju in položaju slovenskih delavcev v tujini so strokovni listi veliko pisali.

Strokovni listi so objavljali tudi prozna in pesniška dela iz socialne literature in si tako prizadevali za dvig kulturnoprosvetne ravni bralcev. Razredni strokovni listi

Kam se bo odločilo delovno ljudstvo Slovenije? Za svobodo ali sužnost?!

Table with 7 columns: Stranka, Kdo je vodil?, Čigave koristi zastopa, V politiki, V industriji, V poljedelstvu, V mednarodni politiki. It compares various political parties and their positions on workers' rights and social issues.

»Tako so zlasti veliko pisali o tem, kako delodajalci ne izpolnjujejo določil o socialnem zavarovanju delavcev, o dolžini delovnega časa, o izplačevanju mezd, o zaščiti vajencev in ženske delovne sile, o zdravstvenem varstvu, o stanovanjski problematiki ipd. S tem so opozarjali inšpekcije dela na kaznovanje kršiteljev.«

»Večina strokovnih organizacij je s članstvom povezovala tudi naročilo strokovnega lista, kar od začetka velja posebej za razredne sindikate... Velik del članarine so torej strokovne centrale porabile za tiskanje časopisja, nekatere pa prav zaradi slabega gmotnega stanja niso mogle izdajati svojih glasil.«

lavskozaščitnih ustanov, s socialnoekonomskimi razmerami ter opravljati kulturnoizobraževalne naloge. Strokovni listi so večkrat objavljali članke o idejnih temeljih strokovne organizacije, ki je bila njihov izdajatelj, prav tako pa so v številnih polemičnih prispevkih poskušali prikazati tudi zgrešenost idejnih osnov in taktike nasprotnih strokovnih organizacij.

»S podatki o cenah življenjskih potrebščin in z izračuni življenjskega minimuma so strokovni listi sindikalnim organizacijam olajševali postavljanje zahtev za zvišanje mezd ob porastih draginje.«

Glasila nerazrednih strokovnih organizacij so pogosto zelo ostro polemizirale z marksizmom. Skratka, vsaka strokovna organizacija se je prizadevala prek svojega glasila prikazati kot najboljša zaščitnica delavskih ali nameščenskih kratkoročnih in dolgoročnih interesov in ciljev. Na osnovi različnih idejnih izhodišč so različno prikazovale tudi ustreznost posameznih oblik in metod bojev strokovnih organizacij, iz katerih se vidi njihov program in organiziranost. Posebno pomembni so v njih članki o sodelovanju med strokovnimi organizacijami, o akcijski enotnosti oziroma o notni delavski fronti, ki so jo strokovne organizacije glede na svojo opredelitev propagirale in podpirale ali pa zavračale.

in z izračuni življenjskega minimuma so strokovni listi strokovnim organizacijam olajševali postavljanje zahtev za zvišanje mezd ob porastih draginje. Ena pomembnih nalog strokovnih listov je bilo seznanjanje delavcev in nameščencev s socialno zakonodajo in s predpisi o delovnih razmerjih. Objavljali so zakone in pravilnike z obsežnimi obrazložitvami. Pri tem so svoje člane seznanjali s stališči strokovnih organizacij od posameznih zakonskih aktov, z razpravami o njih v parlamentu oziroma na ministrstvih, posebno pozornost pa so posvetili kršitvam njihovega izvajanja v posameznih podjetjih. Tako so zlasti veliko pisali o tem, kako delodajalci ne izpolnjujejo določil o socialnem zavarovanju delavcev, dolžini delovnega časa, o izplačevanju mezd, zaščiti vajencev in ženske delovne sile, o zdravstvenem varstvu ipd. S tem so opozarjali inšpekcije dela na kaznovanje kršiteljev.

so pogosto objavljali tudi odlomke iz del klasikov marksizma. Strokovni listi so veliko objavljali tudi različne prispevke o zgodovini delavskega gibanja. Posebej pomembne so jubilejne številke strokovnih glasil, v katerih so običajno z različnimi, tudi spominskimi prispevki osvetlili dotedanji razvoj strokovne organizacije, ki je praznovala jubilej. Številnimi izobraževalnimi članki so si prizadevali čimbolj usposobiti delavce za delo v strokovnih in drugih organizacijah. Poudariti velja, da so strokovni listi posvetili poglavito pozornost razvoju in delovanju strokovnih organizacij na vseh ravneh, v posameznih podjetjih in ustanovah ter v pokrajinskem, državnem in mednarodnem okviru, toda pisali so tudi o delovanju političnih, konsumnih, kulturnoprosvetnih in drugih organizacij. Poleg socialnoekonomske problematike pa so posvečali precejšnjo pozornost tudi osvetlitvi splošnih družbenopolitičnih razmer. Svobodo njihovega pisanja pa je v večji ali manjši meri omejevala cenzura, ki je seveda najbolj prizadela glasila razrednih strokovnih organizacij. (Ivanič, Kresal, Prunk, Stiplovec 1982, 87-91.)

Drugo obdobje v razvoju sindikalnega tiska na Slovenskem se je končalo s fašistično okupacijo aprila 1941, ki je hkrati s prepovedjo delovanja slovenskih strokovnih organizacij prekinila tudi izhajanje njihovih glasil.

Pripravlja: Damjan Križnik (Prihodnji: Delavska enotnost - znanilka novega obdobja)

14. seja sveta ZSSS

OBRISI SOCIALNEGA SPORAZUMA PO SINDIKALNI MERI

Kot smo napovedali v zadnji številki DE, je svet ZSSS prejšnji teden obravnaval predlog socialnega sporazuma za letošnje leto, kot ga je pripravil Brane Mišič. Večina razpravljalcev, še posebej predstavniki sindikatov dejavnosti, je menila, da je z upoštevanimi pripombami iz razprave, lahko dobra podlaga za sporazum. Le posamezniki so menili, da bo tak sporazum lahko nova ovira za svobodno delitev ustvarjenega dohodka. Svet se je izrekel za poseben separat o zaposlovanju, saj se število nezaposlenih znova povečuje, nič pa ne kaže, da bo vlada temu vprašanju namenila večjo skrb. Svet ZSSS bo vztrajal, da se socialni sporazum za prihodnje leto sklene pred sprejetjem proračuna, saj uokvirja porabo na socialnem in gospodarskem področju.

Predlog sporazuma se začneja z obveznostmi partnerjev, vlade, delodajalcev in delojemalcev. Za vlado je predvideno predlaganje zakonov in drugih predpisov, ki naj bi omogočali uresničevanje v sporazumu zapisanih usmeritev. Člani sveta ZSSS so dodali, naj se vladine obveznosti ne končajo le s predlogi, saj se ti lahko zataknejo v parlamentarni proceduri. Skladno s pristojnostmi naj bi vlada tudi ukrepala. Še posebej naj bi jamčila za nepovečevanje dogovorjene ravni javne porabe.

Glavna obveznost predstavnikov delodajalcev, organiziranih v zbornicah in različnih združenjih, naj bi bilo spoštovanje podpisanega. Za podpisano, še posebej za povečevanje zaposlenosti in socialne varnosti, naj bi jamčili tudi direktorji podjetij. Sindikati kot predstavniki delojemalcev pa naj bi obema partnerjema pri vsem tem pomagali. V predlogu ni lanskoletne za sindikate sporne formulacije, da bodo v primeru spoštovanja podpisanega zagotavljali socialni mir, saj bi jim ob nespoštovanju podpisanega preveč vezala roke.

Na podlagi sprejetega socialnega sporazuma naj bi deloval ekonomsko-socialni svet, poseben zakon pa naj bi izboljšal možnosti njegovega delovanja. Mnenja tega tripartitnega organa naj bi postala sestavni del procedure sprejemanja predpisov, ki zadevajo interese zaposlenih. Strokovno službo ekonomsko-socialnega sveta naj bi

plačevala vlada, saj delo te službe ne bi smelo biti odvisno od finančne moči posameznega partnerja.

V prihodnjem letu naj bi Slovenija imela petodstotno gospodarsko rast, inflacija pa naj bi bila manj kot šestodstotna. Število brezposelnih naj bi se zmanjšalo za 10 odstotkov, zaposlenost v dejavnostih, ki so plačane iz proračuna, pa naj bi ostala nespremenjena. V prihodnjih dveh letih naj bi vlada zagotovila znižanje obremenitve plač na 38 odstotkov.

Plače naj bi ohranile vsaj sedanjo realno vrednost, le najnižje naj bi rastle hitreje. Najvišje plače pa naj bi ostale na sedanji ravni, njihovo povečevanje naj bi bilo odvisno od doseženega dobička. Plače po individualnih pogodbah, teh je 14.000, naj bi se obračunavale na podlagi povprečja plač v letošnjem marcu. Prav zato se bodo plače po individualnih pogodbah spremljale ločeno od plač po kolektivnih pogodbah.

V predlogu socialnega sporazuma je tudi povečanje naložb, zaščita domače industrije (z večjim nadzorom uvoženega blaga), uvajanje evropskih socialnih standardov, znižanje obrestnih mer, krepitev pravne varnosti. V šestih mesecih naj bi vlada pripravila strategijo industrijske politike.

Uresničevanje posameznih delov podpisanega socialnega sporazuma naj bi spremljale tripartitne komisije podpisnikov, možnosti za njihovo delo pa naj bi uredila vlada.

Za občutnejše zmanjšanje nezaposlenosti naj bi vlada pripravila sistemske rešitve in stimulirala tiste, ki nanovo zaposlujejo. Za nova delovna mesta, preusposabljanje in dodatno izobraževanje naj bi bilo v proračunu več denarja. Pripravnik in vajenci naj bi bili veliko bolj zaščiteni.

Politika plač naj bi temeljila le na kolektivnih pogodbah dejavnosti, vse druge usmeritvene listine bi bile

Brane Mišič, avtor predloga socialnega sporazuma

odveč. Vse izhodiščne plače naj bi bile bolj primerljive.

Prav vse plače naj bi se vsake tri mesece povečevale na podlagi enakih meril, pri čemer bi upoštevali rast produktivnosti in 80 odstotkov rasti življenjskih stroškov. Vlada bi morala preprečevati vsa izplačila v nedejavnih obliki in preganjati tiste, ki ne plačujejo davkov in prispevkov.

Plače v letošnjem letu naj bi torej bile najmanj enake lanskoletnim. Masa plač v posameznem podjetju pa bi se lahko povečala, vendar le za toliko, kot se povečajo dodatki k izhodiščnim plačam.

Za delitev bodo podjetja lahko namenila še 25 odstotkov pozitivnega poslovnega izida (dobička), vendar največ eno bruto plačo na delavca.

Predlog socialnega sporazuma predvideva nadaljevanje procesa izenačevanja plač med gospodarstvom in negospodarstvom. Sindikat bo sodeloval pri sprejemanju zakona o javnih uslužbencih, ki bo temeljito spremenil položaj zaposlenih v negospodarstvu. Uravnaval bo namreč tudi plače poslancev in sodnikov.

Minimalno plačo naj bi letos določal povsem nov zakon. Gre za novo višino in tudi za nov način usklajevanja z rastjo življenjskih stroškov. Do sprejetja tega zakona pa naj bi minimalne bruto plače znašale 55.000 tolarjev.

Regres za letni dopust naj bi znašal 107.000 tolarjev, enotno za vse zaposlene.

Vlada naj bi letos pripravila predpis, ki bi enkrat za vselej enotno uredil tudi dnevnice, kilometrino, regres za prevoz na delo in prehrano med delom.

Osebnih prejemkov iz naslova socialnih pravic naj bi se usklajevali enako kot plače.

Vlada naj bi v letošnjem letu stimulirala investiranje v gospodarske družbe z večjimi olajšavami. Izvedla naj bi tudi davčno reformo, kar pomeni zmanjšanje direktnih davkov in uvedbo davkov na premoženje.

Nihče ne bi smel prijaviti nižje osnove za plačilo davkov in prispevkov, kot znaša njegova izhodiščna plača.

Država mora bistveno izboljšati pravno varnost zaposlenih. Delodajalci naj bi med drugim bolj spoštovali zakone in kolektivne pogodbe. K povečanju pravne varnosti pa naj bi prispevala tudi nova zakona o kolektivnih pogodbah in delovnih razmerjih.

Vse to in še več naj bi torej urejal socialni sporazum, kot ga predlagajo Svobodni sindikati. Člani sveta ZSSS so mu hoteli dodati še sankcije, vendar so sami ugotovili, da jih lahko predpiše le zakonodajalec. Večino tega bi rešila že omenjena zakona, ki ju sindikati že dolgo zahtevajo.

Vlada je pred več meseci že ponudila partnerjem svojo, precej drugačno verzijo socialnega sporazuma. Predlog Braneta Mišiča, z dopolnitvami iz razprav članov sveta ZSSS, bo zato le ena od opcij, ki jih je treba upoštevati. Za ZSSS je Mišičev predlog nedvomno napredek, saj določa pogajalske pozicije, ki so bile prejšnja leta bolj odvisne od pogajalske ekipe in okoliščin na pogajanjih.

Franček Kavčič

godbi za negospodarske dejavnosti.

Republiški odbor sindikata vztraja na izenačevanju izhodiščne plače v negospodarstvu in gospodarstvu in kot pogoj za svoje soglasje k socialnemu sporazumu za leto 1996 postavlja izplačilo regresa za letni dopust v enaki višini, kot bo veljal za gospodarstvo.

Bojan Hribar, sekretar republiškega odbora Sindikata delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti Slovenije

POZIV POSLANCEM DRŽAVNEGA ZBORA, VLADI RS IN MINISTRSTVU ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Republiški odbor sindikata delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti Slovenije je na seji 5. 2. 1996 sprejel odločitev, da poslance Državnega zbora pred obravnavanjem paketa šolske zakonodaje ponovno pozove, naj pri odločanju o amandmajih k 110. členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja sprejmejo rešitve, ki bodo omogočile, da bodo lahko mentorstvo pripravnikom opravljali tudi učitelji - mentorji, in naj glasujejo proti sprejemu amandmaja matičnega odbora k 146. členu.

Obrazložitev:

Iz pregleda amandmajev k predlogu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja - EPA 937, za 37. sejo DZ je razvidno, da matični odbor z amandmajem k 110. členu mentorjem znižuje časovni pogoj usposobljenosti za mentorstvo pripravnikom s petih na tri leta. Hkrati pa z amandmajem k 146. členu mentorjem odlašuje usposobljenost za mentorstvo pripravnikom na šolsko leto 1997/98 oziroma za dve leti.

Na ta način se v zakonu ohranja paradoks, da zaposleni strokovni delavec z nazivom mentor vse do septembra 1997 ne bo mogel biti mentor pripravnikom. To hkrati kaže tako na podcenjevanje učiteljev z dolgoletno prakso kot tudi na nepoznavanje razmer v šolstvu, saj bi bilo z uveljavitvijo teh določil onemogočeno mentorstvo veliki večini učiteljev, pod katerih mentorstvom so se usposabljal nove generacije učiteljev. Zlasti bi se zaostрил položaj

na manjših šolah in povsod tam, kjer ni učiteljev z nazivom svetovalec oziroma svetnik.

Na slovensko vlado in na ministrstvo za šolstvo in šport pa je Republiški odbor sindikata posredoval poziv, naj v okviru svojih pristojnosti sproži postopek za naslednje spremembe Zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in v organih lokalnih skupnosti:

- v 13. členu naj se črta peti odstavek, ki pedagoškim in strokovnim delavcem v vrtcih, osnovnem in srednjem izobraževanju onemogoča napredovanje v plačilne razrede;

- v 18. členu naj se poveča dovoljen obseg sredstev za plačilo delovne uspešnosti, saj je prenikzo določen dovoljen obseg sredstev v višini 3 % razvrednotil sam institut delovne uspešnosti (do teh ugotovitev so prišli tudi na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve v Analizi izvajanja zakona o razmerjih plač).

Stališče republiškega odbora se ujema tudi z ugotovitvijo iz Analize izvajanja zakona, da bi morali povečati število plačilnih razredov znotraj tarifnih skupin, povečati razlike med plačilnimi razredi in jih odstotkovno poenotiti.

Republiški odbor sindikata predlaga tudi poenostavitev pravilnikov o napredovanju, katerih največja pomanjkljivost je, da preveč upoštevajo različne formalne dokaze o usposobljenosti delavcev, premalo pa njihovo dejansko delo.

Republiški odbor sindikata se prav tako strinja z ugotovitvijo (iz Analize izvajanja zakona o razmerjih plač), da so težave pri izvajanju zakona v veliki meri povezane s prenizko izhodiščno plačo v Kolektivni po-

V naši državi je bila te dni na obisku delegacija samostojnih sindikatov Črne gore pod vodstvom predsednika Danila Popoviča. Pogovor z njim bomo objavili v prihodnji številki DE, v prilogi Panorama. Kot nam je povedal zanimiv in odprt sogovornik, so črnogorska podjetja res zainteresirana za obnovitev stikov s slovenskimi podjetji, še posebej s tistimi, ki prodajajo gospodinjske stroje, pohištvo in obutev.

LITOSTROJ PRED VELIKO STAVKO

Zaradi zamude decembrskih plač in zadnjega dela regresa so prvi delovni dan v februarju delavci devetih podjetij koncerna Litostroj prekinili delo. Kot nam je povedal predsednik Skei v koncernu Litostroj Marjan Pirc, so delavci delo ustavili spontano. Po izplačilu zamujenih plač so se še istega dne vrnili na delo. Zaradi slabih izkušenj pa so od posloводства zahtevali, naj jim do 15. februarja izplača zamujeni del regresa (v povprečju skoraj polovico), do 20. tega meseca pa januarso plačo. Če se to ne bo zgodilo, bo 21. februarja Skei organiziral veliko stavko, ki bo trajala do izpolnitve zahtev.

Stavkovne zahteve kažejo, da direktor, ki se skuša uveljaviti kot večinski lastnik Litostroja, delavcem že zdaj ne daje vsega, kar jim gre po kolektivni pogodbi.

V Litostroju so ta teden potekale tudi volitve v Skei. Za predsednika pa ni kandidiral Stanislav Pugelj, ki naj bi se po poročilu »Stavka v koncernu Litostroj« (Delo, 2. februar) potegoval za mesto predsednika Skei v koncernu, in bil zato med pobudniki stavke. Kandidiral je le dosednji predsednik Marjan Pirc, ki je na volitvah dobil podporo za opravljanje te zahtevne funkcije. F. K.

SKEI LJUBLJANSKEGA OBMOČJA IMA NAJVEČ DELA S POSAMEZNIKI

Kot nam je povedal Valter Zavec, sekretar Skei za ljubljansko območje, se položaj podjetij kovinske dejavnosti bistri. Na eni strani so podjetja, teh ni veliko, ki so že potonila ali so tik pred tem. Še manj je odličnih podjetij. Največ pa jih je na prelomnici: če bodo posloводства skupaj z delavci uspešna, bodo zacvetela, v nasprotnem primeru pa se bodo pridružila množici že propadlih. Članstvo se je tudi na ljubljanskem območju večinsko izrekel za splošno stavko, ki jo Skei načrtuje v bližnji prihodnosti.

Valter Zavec se je pred novim letom preselil iz stavbe bivše šišenske občine v poslovne prostore na Kopitarjevi ulici, kjer domujejo drugi odbori in strokovna služba območne organizacije ZSSS za Ljubljano z okolico. Njegova pisarna je za članstvo odprta prav vsak dan od osme do štirinajste ure, ob sredo pa še dve uri dlje. Za zaposlene, ki potrebujejo pomoč, skrbijo štirje pravniki: Marinka Juvančič, Gorazd Fabjančič, Milovan Račić in Valerija Nahtigal Čurman. Dela imajo zelo veliko, saj mora Skei v zadnjih mesecih pravice posameznikov štiriti vedno pogosteje.

Pripovedovanje je Zavec začel z Detlom iz sestave logaškega Kljija, za katerega je vodstvo napovedalo zaprtje. Direktor se po Zavčevem mnenju z delavci preveč pogovarja prek časopisov in jim tam tudi grozi. Bolj prav bi bilo, da bi skrbel za strokovno vodenje, izboljšanje organizacije in prodaje. Zaprtje Detla bo namreč povzročilo nove presežne delavce. Te imajo tudi v drugih delih Kljija, vendar ta zanje ni izdelal nobenega programa. Po Zavčevih podatkih nimajo denarja za odpravnine. Presežni delavci lahko ostanejo brez vsega, saj Kli ministrstva za delo ni prosil za denar, ki bi ga lahko dobil za preusposabljanje delavcev.

Povsem na dnu je Igo, 280 zaposlenih lahko pričakuje tudi najhujše. Podobno je tudi v Iskrinih Žarnicah, saj delavci že dalj časa ne dobivajo nadomestila za prevoz na delo. Brez regresa za dopust so

ostali delavci desetih podjetij, med njimi sta Iskra Terel in Kot iz Tacna. Vego bo skušalo rešiti pred kratkim postavljeno novo vodstvo. Na sanacijo čakajo delavci Indosa iz Ljubljane in Inkopa iz Kočevja. V izjemno kritičnem položaju je TKG, saj je polovico proizvodnih prostorov podjetja prek SKB prevzela Kuverta. Večina od 527 delavcev Am Busa je v glavnem doma, saj ni denarja za financiranje proizvodnje. Banka jim je postavila novega direktorja, vendar je njihova usoda preveč odvisna od sanacije Tama, ki ne poteka po načrtih, potrjenih v državnem zboru.

Največ podjetij je na prelomnici, ko so sanaciji uspešno začela, a ne še dokončala. Tudi lastinjenje še ni pokazalo pravega obraza. Zavec je najprej omenil Pap Intel, ki je dobil novo vodstvo. Sem spada tudi Plutal, ki ga stara ekipa čudežno rešuje. Na poti ozdravitve je obrat ribniškega Rika na Litijški cesti v Ljubljani, čeprav je njegov lastnik matično podjetje v stečajnem postopku. Letošnje leto bo odločilno tudi za Rog, ki daje kruh 700 delavcem. Svetlejša prihodnost se kaže delavcem Tovila iz sestave Slovenskih železarn.

Zelo dobro gre le zaposlenim v Svit, sestavnem delu Eti Elektroelementa z Izlaka, Fotoni, Iskri Sistem in Sysenu, Kigu in Saturnu-sovih družbah. Sem spada tudi Tuba. Brez velikih problemov poslujejo v Titanu. Kako je v Litostroju opisujemo v posebnem okvirju. Gorenje Tiki in Elma sta se uspešno preoblikovala in dobro poslujeta.

Ker območni odbor Skei nima podatkov o poslovanju številnih podjetij, zdaj anketira predsednike sindikatov. Obdelani odgovori bodo podlaga za nove akcije.

Le podjetja, ki poslujejo normalno, izplačujejo plače po kolektivni pogodbi, pravi Zavec. Podjetja v težavah znižujejo izplačila za pet odstotkov, kolikor dovoljuje tudi kolektivna pogodba. Najslabša podjetja dajejo zaposlenim za regres namesto denarja bone in različno blago.

Plače po kolektivni pogodbi pa so po Zavčevem mnenju vse prej kot dobre, saj štiričlanska družina potrebuje po uradni košarici življenjskih potrebščin na mesec najmanj 99 tisočakov. Družine z eno plačo torej ne morejo preživeti. Denar iz naslova regresa za letni dopust zaposleni v teh razmerah potrebujejo za skromno preživljanje. Prav zato Skei tako odločno nasprotuje vsakemu kršenju te pravice iz dela. Nasprotuje tudi drugim predlogom za zmanjšanje pravic iz kolektivne pogodbe. Članstvo je tudi na ljubljanskem območju z veliko večino in odločno podprlo predlog vodstva Skei, po katerem bodo, če ne bo šlo drugače, novo kolektivno pogodbo dejavnosti izsili s splošno stavko. Franček Kavčič

ZA NOVO

OTROCI JO POTREBUJEMO!

PRISPEVAJTE PO SVOJIM MOČEH!

Žiro račun: 50101-654-41037.

Hvala.

Objave o prispevkih preberite v reviji Otrok in družina.

V LJUTOMERU MANJ BREZPOSELNIH

«Kakor kaže, se krizne razmere v ljutomerskem gospodarstvu postopno umirjajo,» pravi sekretar krajevnega sveta ZSSS v Ljutomeru **Marko Milič**. »Pred dobrim letom dni je bilo v občini Ljutomer od 1500 do 1600 brezposelnih delavcev, sedaj pa je v občini brezposelnih 1300 delavcev. Najhitreje se število novih delovnih mest v ljutomerski občini povečuje v zasebnem sektorju, normalno zaposlitveno politiko pa vodijo tudi v Krki, Muri, Muralesu in še nekaterih podjetjih, kjer upokojene delavce nadomeščajo z novimi.

V minulem letu podjetja v Ljutomeru, z izjemo obrata mariborske tekstilne tovarne, tudi niso odpuščala trajno presežnih delavcev.

Plače 9 odstotkov pod republiškim povprečjem

Pred leti so plače zaposlenih v ljutomerskem gospodarstvu za 20 odstotkov zaostajale za povprečnimi plačami v slovenskem gospodarstvu. Ob koncu lanskega leta pa je znašala povprečna plača delavca v ljutomerskem gospodarstvu 91 odstotkov povprečne plače v slovenskem gospodarstvu. Ker ima mnogo delavcev doma še nekaj zemlje, so socialne razmere v središču Prlekije manj hude kot v večjih industrijskih

središčih, kjer večina delavcev živi samo od plač.

Po prvem stečaju Tehnostroja so se mnogi delavci znašli v hudi socialni stiski. Takrat se jih je veliko zateklo po pomoč na Svobodne sindikate. Po drugem stečaju Tehnostroja v lanskem letu nismo bili priče takšnim socialnim stiskam delavcev kot ob prvem stečaju. Tudi sicer se delavci zadnje čase bolj poredko zatekajo po socialno pomoč na sindikat kot pred leti. Žal to še ni toliko posledica nove gospodarske rasti v Ljutomeru kot dejstva, da so se ljudje prilagodili novim razmeram na trgu delovne sile,» pravi Milič. Zanimivo je, da se zadnje čase zateka tudi po pravno pomoč na sindikate manj delavcev kot v preteklosti. Delavci množično iščejo pri sindikatu pravno pomoč samo ob stečajih, drugače pa bolj redko. Očitno tudi delodajalci delavskih pravic ne kršijo več tako brezobzirno, kakor so jih v preteklosti. K temu ni prispeval samo novi zakon o inšpekciji dela, pač pa tudi dosleden boj sindikata za delavske pravice.

Število uspešnih se povečuje

V Ljutomeru je kar nekaj podjetij, ki dokaj solidno poslujejo. Novomeška Krka namerava razširiti svoj ljutomerski obrat, obrat Mure tradi-

Marko Milič: Plače v Ljutomeru še vedno za 9 odstotkov zaostajajo za republiškim povprečjem

cionalno dobro posluje, prav tako pa dosega dobre poslovne rezultate tudi Murales, čeprav zaradi investicij v novo tehnološko opremo delavci v tem podjetju nimajo visokih plač. Zelo uspešno poslujejo in skrbijo za razvoj tudi v križevskih opekarnah in še v nekaterih manjših podjetjih.

Največ težav so imeli v zadnjih letih delavci Tehnostroja, ki so že drugič žrtve stečaja. »Po uvedbi dru-

gega stečajnega postopka za Tehnostroj je v podjetju ponovno stekla proizvodnja. Stečajni upravitelj Milan Koren, ki dobro sodeluje s sindikatom v podjetju, je nazaj na delo poklical blizu 90 delavcev, ki proizvajajo po starih programih za znanega kupca. Spočetka je podjetje v stečaju imelo nekaj težav z nabavo repromateriala, vendar so se tudi te stvari uredile. Delavci, ki jih je stečajni upravitelj poklical nazaj na delo, so zaposleni za določen čas in ne po pogodbi. Tako jim mirujejo njihove pravice na zavodu za zaposlovanje,» pojasnjuje Marko Milič.

Nič kaj rožnate niso zadnje čase tudi razmere v kmetijstvu. Velike farme so propadle. Križevska zadruška, ki je že dolgo v stečaju, je dala zemljo v najem kmetom, stroje so razprodali, za objekte, v katerih so pitali živino pa zaenkrat še niso našli kupcev. »Pred časom smo poskušali za vključitev v sindikate zainteresirati tudi nekatere kmete kooperante, ki so vključeni v organizirano kmetijsko proizvodnjo, vendar nismo imeli veliko uspeha. Tradicija tukaj ni na naši strani,» pravi Milič. »Res pa je, da bi se lahko kmetje kooperanti učinkoviteje borili za svoje pravice, če bi bili sindikalno organizirani.«

Zelo slabo so sindikalno organizirani tudi delavci pri zasebnih delodajalcih. V Ljutomeru je pri zasebnih delodajalcih zaposlenih blizu 700 delavcev, vendar pa jih je le od 10 do 15 odstotkov vključenih v sindikat. Nekateri zasebni delodajalci grobo kršijo pravice svojih delavcev, vendar pa je sindikat v zvezi s tem velikokrat nemočen.

»Pred časom smo v imenu delavcev tožili nekega obrtnika za premalo izplačane plače in druge prejemke. Delavci so spor na sodišču

sicer dobili, ostali pa so brez dela, saj je obrtnik pred pravomočnostjo sodbe obrt odjavil. Zaradi bojazni, da bi izgubili zaposlitev, delavci pri zasebnikih velikokrat raje potrpijo, kakor da bi se borili za svoje pravice,» pojasnjuje Marko Milič.

Čeprav se gospodarske in socialne razmere v ljutomerski občini postopoma izboljšujejo, je ta občina po gospodarskih rezultatih še vedno na zadnjem mestu v Pomurju.

Tomaž Kšela

V PALOMI SO PODPISALI SOCIALNI SPORAZUM

V Palomi iz Sladkega Vrha so konec prejšnjega tedna predstavniki reprezentativnega sindikata Pergam, delavskega sveta in poslovodstva podpisali socialni sporazum za letošnje leto. Njegov podpis bo Palomi letos zagotavljal socialni mir, ki je izjemno pomemben za njeno nadaljnjo sanacijo. Poslovodstvo je pred mesecem dni namreč že uspelo skleniti dogovor tudi z bankami: dogovorilo se je o reprogramiranju starih dolgov ter o kreditiranju tekoče proizvodnje, ki daje pozitivne rezultate. Tako sedaj obstajajo vsi pogoji (vsaj na papirju) za uspešno izvedbo druge faze sanacije Palome.

Podpisniki socialnega sporazuma za leto 1996 so se dogovorili, da bodo zaostajanje izhodiščnih plač za kolektivno pogodbo odpravili do konca leta. Neizplačani del regres za letni dopust in neizplačani del plač za leto 1995 pa bodo delavcem izplačali postopoma do letošnjega oktobra.

Neizplačani del plač v obdobju od leta 1991 do 1994 pa bodo po dogovoru med socialnimi partnerji delavci Palome spremenili v lastniški delež. Seveda morajo za to poprej dobiti soglasje Agencije Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo.

T. K.

DELAVCI BODO VEČINSKI LASTNIKI KRIŽEVSKIH OPEKARN

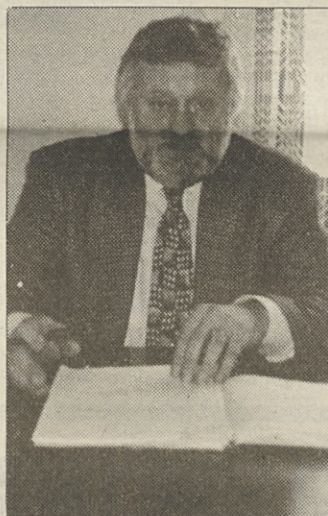
V Sloveniji je bilo pred leti 19 opekarn. Gospodarsko krizo, ki je še posebej močno prizadela gradbeništvo, pa jih je preživelo samo šest. Ena izmed njih je opekarna v Borec pri Križevskih nedaleč od Ljutomera, ki je po stečaju Dolgovaške opekarnice edina opekarna v Pomurju.

Letos bodo proizvedli 11 milijonov kosov opeke

»Gospodarsko krizo smo preživeli zlasti zaradi tega, ker smo tudi v težkih časih vlagali v novo tehnološko opremo in v modernizacijo proizvodnje,« pravi direktor podjetja Križevske opekarnice **Branko Zidar**, ki med delavci uživa ugled kot dober strokovnjak in umen gospodar. »V zadnjih letih smo investirali v novo tehnološko opremo 6 milijonov mark. S pomočjo novih strojev in peči smo znatno povečali fizični obseg proizvodnje, hkrati pa smo izboljšali tudi kakovost proizvodov. Pred desetimi leti smo v opekarni proizvedli letno tri milijone kosov opeke, letos pa jih bomo proizvedli že 11 milijonov. V naslednjih

letih želimo povečati letni obseg proizvodnje opeke, zlasti strešnikov, na 14 milijonov kosov. Zato bomo v nakup najsoodnejših strojev in peči investirali okoli tri milijone mark. Kdor hoče na trgu ostati konkurenčen mora nenehno iti v korak s časom in skrbeti za razvoj.«

Križevske opekarnice imajo že dolgo tradicijo. Opekarna je v Borec pri Križevskih začela obratovati že leta 1909. »Tisti, ki je v Borec postavil opekarno, je bil pameten mož, saj so tukaj ogromna nahajališča kvalitetne glin,« pravi Zidar. »Opekarna je bila najprej obrat gradbenega podjetja iz Radgone, 1953. leta pa je postala samostojno podjetje. Sedaj so Križevske opekarnice delniška družba, ki se je že uspela lastniško preoblikovati po zakonu o lastniškem preoblikovanju podjetij. Delavci, bivši zaposleni in upokojenci imajo 48 odstotkov delnic, pri skladu pa imamo zaposleni rezerviranih še 12 odstotkov delnic, ki jih nameravamo odkupiti v naslednjih štirih letih. Po deset odstotkov delnic imata pokojninski in odškodninski sklad,

Branko Zidar: Nujna je nenehna skrb za razvoj

20 odstotkov delnic pa je najprej odkupil novomeški investicijski sklad Vizija. Po našem posredovanju je te delnice pred kratkim odkupila Pomurska banka. To je za razvoj delniške družbe zelo pomembno, saj bomo s Pomursko banko, ki je

Milan Antolin: Plače imamo večje od določenih v KP

naš dolgoletni poslovni partner, lažje skupno načrtovali razvoj Križevskih opekarn.«

Gradbeniki v Pomurju so se bali, da bi delnice Križevskih opekarn odkupilo kakšno konkurenčno podjetje iz sosednje avstrijske Štajerske. To bi lahko bilo za Križevske opekarnice usodno, saj so Avstrijci odkupili kar nekaj opekarn blizu avstrijske meje na Madžarskem, Slovaškem in Češkem, ki so jih nato po hitrem postopku zaprli. Na ta način so z relativno skromnimi sredstvi zelo razširili svoj trg. »Strešnike lahko opekarnice rentabilno prodajajo v kraje, ki so do 400 kilometrov oddaljeni od opekarnice, prevoz strešnikov na daljše razdalje pa je predrag. Za opekarnice na avstrijskem Štajerskem je zato slovenski trg zagotovo zanimiv, še posebej sedaj, ko je gospodarska kriza pri nas tako razredčila opekarnice.«

Priznanje delavcem

»Za uspešno poslovanje Križevskih opekarn so najbolj zaslužni delavci, ki izredno vestno in pridno delajo,« pravi Branko Zidar. »Lahko rečem, da večina delavcev živi za opekarno, še zlasti odkar smo vsi zaposleni tudi delničarji podjetja. Križevske opekarnice imajo sedaj 213 delničarjev. Delno se to že pozna pri odnosu do dela in materialnih ter drugih stroškov.«

Uspešno poslovanje podjetja pa delavci občutijo tudi v svojih žepih.

»Plače, ki so večje, kot določa kolektivna pogodba, prejemamo redno,« pravi predsednik sindikata delavcev gradbenih dejavnosti v Križevskih opekarnah **Milan Antolin**. »Tudi regres, dnevnice, kilometrino in vse druge prejemke izplačuje podjetje po kolektivni pogodbi. Lani smo ob koncu leta

Kljub vsemu težke delovne razmere

Ali to pomeni, da v Križevskih opekarnah sploh nimajo večjih težav? »Probleme imamo z delom v več izmenah in s težkimi delovnimi razmerami. Vendar se moramo vsi, ki smo se odločili za delo v ciglenici, s tem sprijazniti. Ker trenutno nimamo zelo velikih problemov, smo marsikdaj v nevarnosti, da si bomo kakšnega sami ustvarili, tako da bomo iz muhe naredili slona... Slovenci smo pač takšni, da brez problemov skoraj ne znamo živeti,« pravi malo za šalo in malo zares Antolin.

Okoli 75 odstotkov celotne proizvodnje Križevskih opekarn tvori strešna opeka bobrovec. To živordečo strešno opeko potrebujejo zlasti pri prenovi starih mestnih središč. Največji kupci bobrovca so Kovinotehna iz Celja, Merkur iz Kranja, Potrošnik iz Murske Sobote, Dom - Smreka iz Maribora in še nekatera trgovska in gradbena podjetja. Bobrovec iz Križevskih opekarn krasi strehe v mariborskem Lentu, v starem delu Kamnika, v Škofji Loki, v Stari Ljubljani... »Proizvodnja bobrovca in nasploh strešnikov iz glinice ima tudi svoj kulturnozgodovinski pomen. Strehe iz bobrovca so bile od nekdaj značilne za to našo prijazno deželo na južni strani Alp in prav je, da ji povrnemo njen nekdanji čar,« pravi Branko Zidar.

Radi bi ostali »prvi na strehi«!

Kakšne načrte imajo v Križevskih opekarnah? »V naslednjem obdobju nameravamo največ pozornosti posvetiti zmanjševanju stroškov, dvigovanju kakovosti proizvodov ter povečevanju asortimana strešne opeke. Radi bi ostali vodilni slovenski proizvajalec strešnikov iz glinice, saj menimo, da bo povpraševanje po kritini iz glinice čedalje večje - tudi zaradi vse večje skrbi za zdravo in prijazno okolje. Zato bomo veliko večino investicijskih sredstev vložili v modernizacijo tehnološke opreme za proizvodnjo bobrovca. Ob tem pa se zavedamo, da so največje bogostvo naše opekarnice delavci, ki so v preteklosti pridno delali za to, da je v Borec pri Križevskih zraslo tako sodobno podjetje, kot so Križevske opekarnice. Zato bomo vso pozornost posvečali tudi dobri medsebojni odnosom in spoštovanju pravic delavcev, saj je od tega v veliki meri odvisna tudi kakovost in produktivnost dela,« pojasnjuje direktor Križevskih opekarn Branko Zidar.

Tomaž Kšela

Člani svetov delavcev in drugi delavski predstavniki! Sindikalni zaupniki! Kadrovske delavci in pravniki v podjetjih!

Končno bomo lahko ustregli vašim željam in zadostili vašim potrebam po praktično uporabni strokovni literaturi s področja uveljavljanja novega sistema sodelovanja delavcev pri upravljanju podjetij. V založbi ČZP Enotnost in Studijskega centra za industrijsko demokracijo »Studio participatis« je izšel

SPLOŠNI PRIROČNIK ZA DELAVSKO SOUPRAVLJANJE

Napisala sta ga **Mato Gostiša** in **Gregor Miklič**. Namenjen je ljudem iz prakse za prakso. Vsebuje preko 200 strani predpisov s celotnim besedilom zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju, navodil za vodenje volilnih in drugih postopkov, obrazcev, vzorcev splošnih aktov (poslovnik sveta delavcev, participacijski dogovor, statut, dogovor o oblikovanju sveta delavcev kapitalno povezanih družb, dogovor o medsebojnih razmerjih med sindikatom in svetom delavcev), priporočil in odgovorov na najbolj pereča odprta vprašanja praktičnega uresničevanja zakona. Obsega 35 poglavij v 5 delih, ki nosijo naslov: 1. del - Predstaviteljski sistem delavske participacije, 2. del - Kako aktivirati sistem delavske participacije v podjetjih, 3. del - Pristojnosti in način dela sveta delavcev, 4. del -

Avtonomna pravna ureditev delavske participacije v vzorci splošnih aktov, 5. del - Aktualne dileme in vprašanja v zvezi z uresničevanjem zakona.

Imeti bi ga moral prav vsak novoizvoljeni član sveta delavcev, predstavnik delavcev v nadzornem svetu in delavski direktor, sindikalni zaupniki pa bodo brez njega težko učinkovito izpeljali akcijo za izvolitev sveta delavcev in vzpostavitev drugih mehanizmov delavskega soupravljanja v svojem podjetju ter se kasneje tudi aktivno vključili v njegovo delovanje. Novosti je namreč preveč, prav v tako tudi odprtih vprašanj. Zato bo priročnik lahko dobrodošel pripomoček tudi pravnikom in kadrovske delavcem, ki se z uveljavljanjem zakonskega sistema delavske participacije ukvarjajo na strani delodajalcev (podjetij).

Cena priročnika je 6.900 SIT, naročite pa ga lahko pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana.

Sindikalna lista

Prvi del

februar 1996

1. Dnevnice

- cela dnevnicca (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti) 3.500,00
- polovična dnevnicca (nad 8 do 12 ur odsotnosti) 1.750,00
- znižana dnevnicca (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem) 1.218,00

2. Kilometrini (od 7. 6. 95 dalje)

23,00

3. Ločeno življenje

42.422,00

4. Prenosišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

10.605,00

5. Regres za prehrano

10.605,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje avgust-oktober 95 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 68.128 SIT.

1. Jubilejne nagrade

- za 10 let 34.064,00

- za 20 let 51.096,00

- za 30 let 68.128,00

2. Nagrada ob upokojitvi 204.384,00

3. Solidarnostne pomoči 68.128,00

Vir: Zavod RS za statistiko

Strokovna služba ZSSS

Opomba:

Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

KAJ DELAJO

Za seminar je še nekaj prostih mest!

V DE, št. 1-2, smo 11. januarja objavili razpis izobraževalnega seminarja »Učinkovito soupravljanje«, ki je namenjen članom svetov delavcev in sindikalnim zaupnikom. Prvi seminar je bil od 5. do 7. t. m. v SIC Radovljica. Za naslednjega, ki bo od 26. do 28. februarja, pa je še nekaj prostih mest. Zato pozivamo svete delavcev in sindikate v podjetjih, naj svoje kandidate prijavijo najkasneje do 19. t. m.

Za prijavo veljajo vsi pogoji iz razpisa, objavljenega 11. januarja v DE.

Dotatne informacije lahko dobite pri Vandi Rešeta, telefon: (061) 316-489.

Milan Utroša, član predsedstva Sveta ZSSS

V območnih organizacijah

Zasavje

Soniboj Knežak še naprej na čelu sindikata Steklarne Hrastnik

Ker bo marca minilo štiri leta, odkar je Soniboj Knežak skupaj z 12 zaupniki prevzel vodstvo 1.180-članskega sindikata Steklarne Hrastnik, je članstvo na dobro obiskani in še bolj pripravljani letni seji vzelo pod drobnogled delo svoje organizacije od osamosvojitve do dandanašnjih dni. »Sprememba družbenega sistema, gospodarska kriza in vrsta dogodkov, ki so zaznamovali to obdobje so postavljali pred nas ogromno težkih in odgovornih nalog, s katerimi pa smo se dokaj uspešno spopadali. Nesporno je namreč, da nihče ni ostal brez zaposlitve in da smo redno prejemale plače, čeprav so bile v najtežjih časih tudi izredno nizke.« je bistvo teh štirih let strnil v en stavek predsednik Knežak. »podrobnosti« pa popisal v posebni številki Sindikalnega občasnika, ki ga je lahko prebral vsak član kolektiva. Zato je zborovalce kajpak bolj zanimala prihodnost Steklarne Hrastnik, o kateri je spregovoril generalni direktor Stojan Binder, in novi odnosi po privatizaciji, o katerih so razpravljali Pavel Bauerheim, Ivo Kaluža, Ciril Urek, Janez Justin in Franjo Krtnik.

Po razpravi so najprej opravili volitve novega izvršnega in nadzornega odbora, med izbranimi pa nato za predsednika sindikata Steklarne Hrastnik soglasno izvolili Soniboj Knežaka. Sledila je zabava, ki se je - kot po navadi - zavlekla pozno v noč...

D. K.

Polnoštevni omizju je o perspektivah Steklarne Hrastnik spregovoril njen generalni direktor Stojan Binder (na sliki skrajno desno).

Zborovali tudi v SGP Zasavje

Izvršni odbor sindikata SGP Zasavje Trbovlje je pripravil letno sejo, na kateri je predsednik Rudi Tomše razčlenil vsebinsko bogato delo sindikata v podjetju ter predstavil nosilne naloge v programu dela za leto 1996.

Tudi Ciril Urek iz Območne organizacije ZSSS Zasavja je visoko ocenil njihovo delo, v nadaljevanju pa posebej izpostavil naloge sindikata ob lastninskem preoblikovanju podjetja in poudaril njegovo skrb za dosledno uresničevanje kolektivne pogodbe.

Ivan Krošelj, direktor tega uspešnega trboveljskega podjetja, je na letni seji obširno spregovoril o naporih zaposlenih za doseganje poslovnih rezultatov tako doma kot v tujini. Pri tem je opozoril, da se tržišča čedalje bolj zapirajo v lokalne okvire in da vse pogosteje prihaja do nelojalne konkurence. Zavzel se je za sistematično lastno kadrovske politiko za potrebe bodočega podjetja, v kateri bodo predvidoma zaposleni večinski lastniki.

Zasavsko prvenstvo v smučanju

Komisija za šport in rekreacijo pri Območni organizaciji ZSSS Zasavje - vodi jo predsednik Rudi Tomše - je tudi za letošnje leto pripravila bogat program dela, ki ga namerava uresničiti z aktivnim sodelovanjem sindikatov podjetij in družb.

Tako bo pod pokroviteljstvom sindikata Eti Elektroelement Izlake v petek, 18. t. m., na Mareli zasavsko sindikalno prvenstvo v smučanju. Prijave pošljite na sindikat podjetja Eti Izlake, kjer lahko dobite tudi podrobnejše informacije.

C. U.

sindikalni

»BITKA JE DOBLJENA, VOJNA PA ŠE NE

Kot ste lahko sami slišali in videli, v torek (6. t. m.) ni bilo ne radijskega molka ne televizijskega mrka: po dolgotrajnih in trdih pogajanjih sta namreč pogajalski skupini novinarskega sindikata in vodstva Radiotelevizije Slovenija v ponedeljek »pet minut pred dvanajsto« le našli skupni jezik in sklenjeni dogovor nato overili pri notarju! »Bitka je tako dobljena,« je dogodek komentirala predsednica stavekovega odbora Alenka Terlep, »vojna pa še ne...«

Kot smo zapisali v prejšnji številki DE, je novinarski sindikat RTVS ob napovedi stavke postavil štiri zahteve, katerih skupni imenovalec ni bil nič drugega kot »dosledno spoštovanje kolektivne pogodbe za poklicne novinarje«. Kaj so dosegli? »Najprej novo izhodiščno plačo, ki ne bo več 43.782 tolarjev, kolikor je znašala ob decembrskem izplačilu, temveč 54.797, kolikor znaša po kolektivni pogodbi za poklicne novinarje,« je Alenka Terlep opozorila na prvi »bistven« dosežek, v isti sapi pa omenila, da je stavekovi odbor »šel na roko« poslovodstvu in »zaradi težav v poslovanju« (izguba) pristal na dvo odstotno zmanjšanje »enke«. To naj bi trajalo do konca prvega četrletja; če celotno izplačilo izhodiščne plače zaradi zakonskih omejitev (dogovora o politiki plač, ki velja do 31. marca letos) ne bi bilo možno, naj bi razliko izplačali v 30 dneh po izteku zakonskih omejitev (torej 1. maja).

»Soglasje smo dosegli tudi v drugi stavekovi zahtevi - indeksni razvrstitvi novinarjev v skladu s tarifnimi razmerji iz 44. člena kolektivne pogodbe za poklicne novinarje,« je nadaljevala Terlepova. »Ker so bila ta razmerja pri nas na RTVS nekoliko višja kot v kolektivni pogodbi, se mi zdi potrebno poudariti, da pri razvrščanju nihče ne bi smel pristati na nižji plači, kot jo je imel doslej. Nasprotno: s partnerji smo se dogovorili, naj bi takemu, ki bi se morda znašel nekje vmes, plačo zaokrožili navzgor.«

Vodstvo RTVS je v pogajanjih pristalo tudi na tretjo stavekovo zahtevo - zagotovitev pravic samostojnih novinarjev v skladu z drugim odstavkom drugega člena kolektivne pogodbe za poklicne novinarje - tako da bodo imeli posledje tudi »svobodni« pravico do rednega letnega dopusta, regresa, nadomestil za čas odsotnosti zaradi bolezni ipd. Za-

Predsednik SNS Venčeslav Japelj, predsednica stavekovega odbora sindikata novinarjev RTVS Alenka Terlep in član stavekovega odbora Andrej Šumenjak (z leve proti desni) so javnosti z olajšanjem pojasnili, kako so dosegli na zadnjih pogajanjih z vodstvom Radiotelevizije Slovenija...

držalo si je le pravico do uveljavljanja konkurenčne klavzule. »Četrta stavekova zahteva - oblikovanje normativov za normalno novinarsko delo in meril za ugotavljanje kakovosti novinarskega dela - se zdi na prvi pogled malce 'demode', češ, v kateri novinarski hiši se pa še potegujejo za norme. A pri nas je dru-

gače,« je pojasnila Terlepova. »Naši programi se nenehno širijo, novinarjev pa je čedalje manj, ker so mnogi odšli v nove medijske hiše. Norme smo torej zahtevali zato, da bi točno vedeli, kakšna je naša redna delovna obveznost.« Delodajalec jim je ustregel tudi v tej zahtevi.

Predsednik Sindikata novinarjev Slovenije Venčeslav Japelj, ki je v zadnjih štirinajstih dnevih dopoldne opravljal svoje delovne obveznosti v matični redakciji (Primorske novice) v Kopru, popoldne pa vodil pogajanja v Ljubljani, je bil na ponedeljkovi tiskovni konferenci vidno utrujen, a zadovoljen. »Čeprav je bilo

naporno, saj smo imeli opravičeno samimi profesionalci, nismo popustili, ker je vodstvo RTVS štiri leta zavajalo naše radijske in televizijske kolege pri uveljavljanju naših pravic iz kolektivne pogodbe,« si je oddahnil. »Ob tem se rad zahvalim številnim sindikatistom za izrečeno solidarnost; bila je velika opora.«

In zakaj je potemtakem dobljena, vojna pa še ne? »Vse to, kar smo si priborili, šele mi naših pravic po kolektivni pogodbi je odvrnila predsednica stavekovega odbora Alenka Terlep. »Nismo pa tudi pozabili, da smo 11. novembra 1994 podpisali dogovor o izvajanju nekaterih določil kolektivne pogodbe za poklicne novinarje v zavodu RTV Slovenija, a do tega vega izvajanja v praksi nikoli ni prišlo. Slabe izkušnje pač! No, tega smo seveda izogibali.«

»Glede na našo prvo stavekovo zahtevo, pa tudi glede na pismo o dobrih namerah, nas je začudilo, da ne rečem še kaj hujšega, ko smo zvedeli, da bodo drugi sindikati znotraj RTVS začeli stavko, če bo vodstvo ugodilo novinarjem. Ta stavka bi bila uperjena zoper nas, torej bi šel sindikat proti sindikatu,« je povedal predsednik SNS Venčeslav Japelj in razmišljal: »Morda je pa tudi v tem delen odgovor na vprašanje, zakaj se je vodstvo RTVS dolga štiri leta tako uspešno upiralo uresničevanju kolektivne pogodbe...«

Kljub temu pa v dogovoru, ki sta ga podpisala Japelj in Petan, piše, da se plače drugih zaposlenih na RTVS ne bodo zmanjšale...

Po čem smo (pre)živeli? Ocenjeni življenjski stroški tri- in štiričlanske družine

Skupina dobrin iz košarice	tričlanska delavska družina			štiričlanska delavska družina			indeks cen življenjskih potrebščin 1.96/XI.95	indeks cen življenjskih potrebščin 1.96/XI.95
	poprečni stroški	minimalni stroški	mini. mes. stroški	poprečni stroški	minimalni stroški	mini. mes. stroški		
1. Hrana	47.119,87	36.077,71	36.077,71	58.426,33	43.954,60	43.954,60	104,40	104,40
2. Pijača	7.062,08	2.584,52	2.584,52	7.113,71	2.606,65	2.606,65	100,90	100,90
3. Kajenje	4.671,25	2.525,00	2.525,00	4.671,25	2.525,00	2.525,00	101,00	101,00
4. Oblačila	23.287,63	14.384,76	692,27	28.614,20	17.721,51	763,53	100,50	100,50
5. Obutev	5.324,21	4.058,61	0,00	6.281,65	4.513,82	0,00	100,40	100,40
6. Stanovanje	15.941,81	11.456,44	8.628,20	19.473,48	13.797,59	10.373,93	105,30	105,30
7. Ogrevanje, razsvetljava	18.684,86	13.043,52	11.296,00	23.094,91	15.587,78	13.487,92	99,30	99,30
8. Gospodinjska oprema	11.070,32	5.883,36	0,00	13.169,40	6.826,93	0,00	100,50	100,50
9. Higijena, zdravstvena nega	12.810,14	10.727,59	7.580,52	14.439,66	11.978,61	8.815,07	101,30	101,30
10. Izobr., kultura, razvedrilo	23.311,94	9.815,98	5.753,00	26.470,88	10.991,96	5.916,98	102,70	102,70
11. Prometna sr. in storitve	27.237,91	9.819,59	4.431,45	33.729,72	12.860,65	4.904,57	101,80	101,80
12. Razni predmeti in storitve	3.378,37	2.028,56	0,00	4.207,39	2.256,47	0,00	102,40	102,40
13. Drugi izdatki	34.554,29	8.479,98	7.466,69	37.159,88	8.769,49	7.466,69	102,40	102,40
SKUPAJ (v SIT)	234.454,68	130.885,62	87.035,36	276.852,48	154.391,06	100.814,94		

JANUAR 1996							
	20.10	27.56	41.45	21.10	28.47	43.60	
1. Hrana	20.10	27.56	41.45	21.10	28.47	43.60	
2. Pijača	3.01	1.97	2.97	2.57	1.69	2.59	
3. Kajenje	1.99	1.93	2.90	1.69	1.64	2.50	
4. Oblačila	9.93	10.99	0.80	10.34	11.48	0.76	
5. Obutev	2.27	3.10	0.00	2.27	2.92	0.00	
6. Stanovanje	6.80	8.75	9.91	7.03	8.94	10.29	
7. Ogrevanje, razsvetljava	7.97	9.97	12.98	8.34	10.10	13.38	
8. Gospodinjska oprema	4.72	4.50	0.00	4.76	4.42	0.00	
9. Higijena, zdravstvena nega	5.46	8.20	8.71	5.22	7.76	8.74	
10. Izobr., kultura, razvedrilo	9.94	7.50	6.61	9.56	7.12	5.87	
11. Prometna sr. in storitve	11.62	7.50	5.09	12.18	8.33	4.86	
12. Razni predmeti in storitve	1.44	1.55	0.00	1.52	1.46	0.00	
13. Drugi izdatki	14.74	6.48	8.58	13.42	5.68	7.41	
SKUPAJ:	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Izračun: Strokovna služba Sveta ZSSS

Strokovna služba

NOV STAVKOVNI VAL V MARIBORSKI INDUSTRIJI?

Bomo spet priče takim prizorom?

škodujejo. Zaposleni so čedalje bolj nezadovoljni in črnogledi, vodstvo pa v takšnih razmerah izredno težko uresničuje zastavljeni proizvodni načrt in svojo poslovno politiko. Tamovci se sprašujejo, v čigavem interesu je, da morajo iz meseca v mesec moledovati in stavkati za zaslužene plače, saj je jasno, da brez plač ne morejo preživeti sebe in svojih družin. Predsednik Skei v Tamu Drago Gajzer upa, da se bodo vsi odgovorni za sanacijo Tama do konca meseca uspešno dogovorili za

kontinuiran dotok zagonskih sredstev.

Prejšnji teden je v Mariboru dva dni stavkalo tudi nekaj več kot 400 delavk in delavcev Tekstilne tovarne Tabor. Po besedah Avgusta Žmavca, predsednika sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije v podjetju, so izplačilo decembrskih plač. Na delo so se vrnili šele, ko so plače dobili. Sekretar območnega odbora sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije v Podravju Sta-

islav Šajn pa opozarja, da je prišlo do stavke v Tekstilni tovarni Tabor zlasti zaradi premajhne usposobljenosti vodstva podjetja, ki naj ne bi vedeli, da lahko kljub blokiranemu žiroračunu delavcem izplačajo osebne dohodke do višine zajamčene plače.

Ker niso dobili decembrskih plač, so bili prejšnji teden nezadovoljni tudi delavci mariborske Bodočnosti. Vendar pa se niso odločili za stavko, saj bi s tem samo še dodatno poslabšali gospodarski in finančni položaj podjetja. Razmere v tem največjem invalidskem podjetju na Štajerskem se, odkar je na začetku meseca delavski svet Bodočnosti odstavil vodilno ekipo, postopoma umirjajo. Delavski svet je v petek na osnovi javnega razpisa imenoval za direktorico Bodočnosti Mileno Sisinger, dolžnost bo nastopila v začetku aprila. Ob koncu delovnega tedna pa so delavci dobili tudi 90-odstotne decembrske plače. Po besedah predsednika sindikata obrtnih delavcev v podjetju Dorčija Muršaka bodo zaposleni skupaj z novo direktorico storili vse, da bi podjetje sanirali. Pri tem pa računajo tudi na pomoč države, saj so prepričani, da je ohranitev 260 delovnih mest - zlasti za invalidne osebe - tudi v njenem interesu.

Medtem ko so delavci v kovinski in tekstilni industriji stavkali za decembrske plače, so upokojenci pripravljali svoj vseslovenski upokojenski protestni shod v Ljubljani. Nanj se je več kot tisoč mariborskih upokojencev, ki so nosili transparente proti novi pokojninski zakonodaji, odpeljalo v sredo zjutraj s posebnim vlakom. Po težavah in zapletih z izplačilom decembrskih plač se delavci v številnih mariborskih podjetjih že s strahom sprašujejo, kako bo z januarskimi plačami. Jih bodo dobili čez deset dni, kakor določa kolektivna pogodba?

T. K.

KAJ DELAJO

V drugih sindikatih

Sindikata zdravstva in socialnega varstva

Kakšen zdravstveni sistem bomo imeli

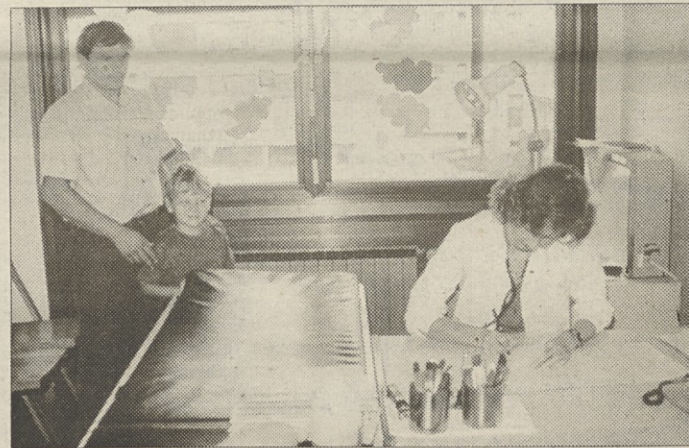
Že nekaj časa se pripravljamo, da bi na kak način zbudila zanimanje med zdravstvenimi delavci ter med državljanke in državljani za reformo zdravstvenega varstva. Ta poteka zelo hitro, a dokaj neslišno in brez nacionalnega soglasja. Smo Slovenke in Slovenci res tako brezbržni do sprememb, ki jih že ali jih še bomo občutili, ko bomo iskali pomoč za tisto, kar ima najvišjo vrednost? Za mojo, tvojo, vašo zdravstveno varnost gre, za zdravstveno varstvo, ki ga potrebujemo od spočetja do smrti. Redki so tisti, ki jih narava bogato obdaruje z zdravjem in se jim ni treba zatekati po zdravstveno pomoč. Občutek imam, da smo tako bogobojeci, ko bi morali na glas spregovoriti, kaj hočemo in koliko smo kot državljani pripravljene prispevati za zdravje. Ali sta vzajemnost in solidarnost, ki sta bili do nedavnega resničnost, le še besedi za staro šaro, besedi, ki ne sodita v današnji liberalistični svet in njegovo ideologijo, liberalizem, ki se ravna le po pravilu, kolikor imaš, toliko tudi veljaš, in le za toliko si boš lahko kupil tudi zdravja?

Spremembe v zdravstvu potekajo, kot sem že omenila, čeprav še ni sprejeta strategija zdravstvenega varstva. Čeprav še ni sprejet plan zdravstvenega varstva do leta 2000 z normativi in standardi, že prihaja do uresničevanja tega scenarija zelo potihem, skoraj neslišno. Normative smo sindikati zahtevali med devetdnevno stavko v letu 1991.

Privatizaciji v zdravstvu ne bomo mogli ubežati, ta je tu. Pa me je vendar strah direktive ministrskega predsednika ministru za zdravstvo, naj bo leto 1996 leto pospešene privatizacije v naši dejavnosti. Najbrž ne gre zgolj za postopno uvajanje zasebnega dela, ampak tudi za lastninjenje zdravstvenih domov in bolnišnic, zgrajenih iz samoprispevkov. Odkrili smo se tudi vsi zaposleni zdravstveni delavci, saj se je medicinska oprema kupovala na račun naših znižanih plač.

Bojim se trenutka, ko bomo tudi v zdravstvu prešteli vse tiste zaposlene, ki bodo izgubili delo in bodo ob doslejšnji nizki plači ostali ob še nižjem nadomestilu za brezposelnost. Nekaj vzorčnih primerov že beležimo: v nekem zdravstvenem domu blizu Ljubljane se je število zaposlenih že prepolovilo. Sedaj lahko državljanke in državljani v taistem javnem zavodu izbirajo zdravnika ali zobozdravnika le še med zasebniki.

Oblast, ki si je zastavila za cilj interes posameznika dvigniti nad interese družbe, države, je zaradi lastnega alibija naročila Mednarodno monetarnemu skladu, naj pripravi ugotovitve in usmeritve za hitrejšo preobrazbo zdravstva v naši mladi samostojni državi. Pa se sprašujem: Ali je tuja pamet res vedno boljša od domače, ali mora vedno prevladati tuji interes nad mojim, tvojim, našim? Ali mi moja država resnično zagotavlja ustavno pravico živeti in delati v socialno pravični državi? Ne! Ta dilema se razbliži ob branju »Novih izzivov v sistemu socialnega varstva v Republiki Sloveniji«, ki jih je pripravil Mednarodni monetarni sklad.

Poročilo ugotavlja, da smo v moji domovini imeli dobro organizirano zdravstveno varstvo, saj je bilo namenjeno in dostopno vsem. Tudi preventivne se nam ni bilo treba sramovati. Dispanzersko varstvo (otrok, šolarjev, mladine, študentov, žena, pljučnih bolnikov in aktivne populacije - delavcev) je bilo na ravni, ki so nam jo na »razvitem« Zahodu zavidali, in primerjali smo se lahko z »ONIMI z uveljavljeno tržno ekonomijo« (citat iz poročila). In kaj je potem tako narobe, da ta tujec, ki ne pozna moje domovine, niti zgodovine in mojega življenja, napiše, da je potrebno (citiram poročilo):

»Povečati vlogo privatnega sektorja v primarnem zdravstvenem varstvu. Slovenija bi morala konstantno in znatno povečevati vlogo privatnih izvajalcev v sistemu zagotavljanja zdravstvenega varstva. Vsaj v začetku bi se morala privatizacija osredotočiti na sistem primarnega zdravstvenega varstva. V 5-10 letih bi morala biti večina družinskih zdravnikov in zdravnikov primarnega zdravstva iz privatnega sektorja.«

Nedvomno je posredi surovi liberalistični koncept vlade in interes Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki se ji dobrih, saj hoče čim bolj znižati izdatke v javnih financah za zdravstvo in čim bolj obremeniti moj, tvoj in vaš žep. Iz kosmate plače plačujemo prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje, iz čiste plače pa še premijo prostovoljnega zavarovanja, nadstandard in razne oblike samoplačništva. Ta zadnja oblika se je z ministrstvo vednostjo zelo razbohotila, in tisti z debelejšo denarnico si z državnim blagoslovom kupujejo vrstni red, saj so po mnenju pristojnih čakalne dobe tako v tujini kot pri nas nekaj normalnega!

Ali je to moja Slovenija? Strah me je, kaj bo z mano, ko bom starejša in bolj boleha, ko bo moja pokojnina, kljub obveznemu tridesetletnemu plačevanju pokojninskemu in zdravstvenemu skladu, nizka, in si ne bom mogla kupiti vsega tistega, kar berem v poročilu Monetarnega sklada. Vlada, minister in delodajalci pa bodo lahko kupovali zdravnike in zdravstveno osebje za določen čas v obliki individualnih pogodbenih zaposlitve. Same pogodbe, brez varnosti zaposlitve, plač, ne bodo zagotavljale mleka in medu. Hvala za tako Ameriko. Smo jo že imeli priložnost spoznati. Tudi njim samim je je dovolj.

Ali bomo Slovenke in Slovenci res hlapčevsko sprejeli vse, kar nam vsilijo? V svojem imenu in imenu tistih, ki nimajo možnosti, da bi bili seznanjeni s predvideno reformo zdravstva, zahtevamo ljudsko preverjanje (referendum). Kroji se naša prihodnost, v kateri bomo vsi prizadeti. Prizadeti pa bomo tudi zdravstveni delavci, ko bomo izgubili delovna mesta. Ni nas 400.000 kot upokojencev, toda zaupamo nam je dva milijona državljanek in državljanov, da varujemo, ohranjamo in vračamo njihovo zdravje.

Nevenka Lekše, generalna sekretarka

RAZPIS

Izobraževalnega seminarja za sindikalne zaupnike in sekretarje območnih odborov Sindikata delavcev trgovine Slovenije

Vsebinska, namen in komu je namenjen

Sindikatu delavcev trgovine Slovenije skladu z družbenimi spremembami na področju delovnopравниh položajev delavca, ki ga morajo imeti sindikalni zaupniki, predvsem pa profesionalni kader, ki dela v sindikatu delavcev trgovine Slovenije.

sprejetjem kolektivnih pogodb, socialnega sporazuma in dogovora o politiki plač, na področje povsem na novo ureja, s hibernacijo naraščanjem števila pravnih oseb, ki se pojavljajo z dejavnostjo trgovine, pa zahtevam sindikata drugačno - učinkovitejšo organiziranost, ki bi zagotovila nadzor nad izvajanjem pravic delavcev v teh družbah. Tu vloga in sodelovanje sindikata z inšpekcijo delo nepogrešljiva.

Tudi zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju ureja odnose med delom in kapitalom povsem na drugačnih odnosih. Strokovno, teoretične in praktične poglede na ta in ga področja naj bi na seminarju razgrnili znani slovenski strokovnjaki. Seminar bo namenjen tudi s pogledom najbolj odgovornim v Vladi Republike Slovenije na položaj in vlogo trgovine v Sloveniji in njen razvoj. Takim zahtevam je prilagojena tudi vsebina tega programa, predvsem pa nosilci ključnih tem.

Seminar bo potekal v sredo in četrtek, 21. in 22. februarja 1996, v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici.

Vsebinska programa

PRVI DAN

Ob 9,30 uri pričetek seminarja in predstavitev tem in načina dela

Kristina Antolič, predsednica Sindikata delavcev trgovine Slovenije
Sandi Bartol, sekretar Sindikata delavcev trgovine Slovenije

od 10,00 do 11,30, ure
Tema I.

Položaj dejavnosti trgovine in njene razvojne možnosti v Republiki Sloveniji
predavatelj - nosilec teme: Davorin Valentinčič, državni sekretar Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj Vlade Republike Slovenije

od 11,30 do 13,00 ure
Tema II.

Vloga inšpekcije za delo nadzor nad delovnopravno zakonodajo in kolektivnimi pogodbami ter sodelovanje z sindikati
predavatelj: Jana Uran, pomočnica glavnega republiškega inšpektorja za delo

od 13,30 do 15,00 ure
odmor za kosilo

od 15,00 do 17,00 ure
Tema III.

Strategija plač v Sloveniji in stališča stroke do politike izhodiščnih plač
predavatelj: mag. Janez Zeni, predsednik Društva za vrednotenje dela Slovenije

DRUGI DAN

od 9,00 do 10,30 ure
Tema IV.

Socialno partnerstvo v Sloveniji - organiziranost, delovanje vloga in vsebina dela ekonomsko-socialnega sveta
predavatelj: mag. Dušan Semolič, predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

od 10,45 do 13,00 ure
Tema V.

Sindikata in sodelovanje delavcev pri upravljanju

predavatelj: Milan Utroša, član predsedstva Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

od 13,00 do 14,00 ure
odmor za kosilo

od 14,00 do 14,45 ure
Tema VI.

Delavsko delničarstvo s poudarkom na predlagani vsebini zakona o delničarstvu delavcev
predavatelj: Brane Mišič, član predsedstva Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

od 14,45 do 16,45 ure
Tema VII.

Vloga in naloge sveta delavcev na področju statusnih in kadrovskih zadev ter reševanje sporov z delodajalci
predavatelj: Gregor Miklič, član predsedstva Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

od 16,45 ure

zaključek in ocena seminarja.

3. Prijave za seminar in stroški

Seminar bo potekal v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici, Gradnikova 1, kjer je zagotovljeno tudi bivanje in prehrana za udeležence. Število udeležencev seminarja je omejeno na 35 do 40.

Prijave na naslov: Sindikat delavcev trgovine Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4 (prijava za seminar) Rok: 15. 2. 1996.

Ker je število udeležencev omejeno, pohitite s prijavi.

Stroške seminarja (bivanje, gradivo in zunanje predavatelj) krije Sindikat delavcev trgovine Slovenije iz namenskih sredstev za izobraževanje, prevozne stroške pa sindikati družb in območne organizacije ZSSS, kjer so udeleženci zaposleni.

Sandi Bartol, sekretar

Kristina Antolič, predsednica

INFLACIJA: ŠEST- ALI DESETODSTOTNA

Vlada je v proračunskem memorandumu za letošnje leto napovedala, da bo inflacija zrasla kvečjemu za 6 do 8 odstotkov, rast v letošnjem januarju pa njeno napoved potrjuje. Januarja so se cene na drobno povečale za odstotek ali za desetinko odstotka manj, kakor so se v lanskem januarju, cene življenjskih stroškov pa za 1,4 odstotka (lanskega januarja za 2 odstotka). Vendar bodo morale biti drobnoprodajne cene v naslednjih mesecih nižje, kakor so bile lani, da se bo napoved vlade uresničila. V nasprotnem primeru bo inflacija bliže napovedim mednarodnih institucij, ki spremljajo gospodarska gibanja po državah: te so Sloveniji napovedale približno desetodstotno rast drobnoprodajnih cen. Za primerjavo - če bi se cene dvigale vse leto za enak odstotek kot januarja, bi imeli skoraj 13-odstotno inflacijo, to pa bi zaupanje v gospodarsko politiko Slovenije v svetu močno omajalo. Vprašanje je, ali bodo gospodarska nihanja v svetu ponesla slovensko gospodarsko barko na vrhu vala ali kje nižje, da jo bo zalivala voda.

V začetku leta je seveda zelo težko ocenjevati, kaj se bo dogajalo v naslednjih mesecih, nekaj znakov pa vendarle je takšnih, po katerih je moč zaslutiti, kako se bomo zibalani na valovitem morju svetovne trgovine.

Nizki inflaciji v prid govore statistični podatki, da so se cene pri proizvajalcih v zadnjih treh letih močno umirile in da so bile praktično pri vseh (izjem je le nekaj, elektrogospodarstvo, premogovniki, proizvajalci kamnov in peska, izdelovalci pijač) nižje od triletne povprečne rasti inflacije. Dobro za povečevanje gospodarske rasti bo odpiranje trga držav, nastalih iz bivše Jugoslavije (čeprav se že oglašajo proizvajalci, ki trdijo, da v teh državah kršijo dvostranske sporazume in ustvarjajo za slovenske izdelke slabše pogoje, kot jih ima blago iz

drugih držav), dobro bodo delovali sporazumi s članicami Cefte o povečanju medsebojne menjave brez obremenitve s carinami. Lahko bi recimo trdili, da smo v svetovnem merilu tako majhno gospodarstvo, da se lahko zrinemo v vsako tržno nišo, in nam torej ne bi bilo pretežko obdržati rasti proizvodnje in narodnega dohodka na lanskeoletni ravni. Naštevati bi kajpak lahko še vzroke, zakaj je moč verjeti, da bo letošnja stopnja inflacije nižja od lanske, vendar pogledimo še drugo, temnejšo plat zgodbe.

Med ugodna dejstva bi nemara lahko šteli tudi navado politike, da se v volilnem letu najraje ubada sama s seboj in pusti gospodarstvo pri miru.

Iz nekaj dejstev pa bi lahko sklepal, da inflacije ne bo mogoče obdržati na tako nizki ravni. Med

Koliko bo treba letos odšteti za tuje valute: ali toliko, da se bo povečala konkurenčna sposobnost slovenskih izdelkov na tujih trgih?

prvimi velja omeniti tečaj tolarja. Ta je začel padati sredi minulega leta in v začetku decembra dosegel najvišjo raven približno 96 tolarjev za marko (ekstremnih, spekulativnih dvigov tečaja v nekaterih menjalnicah ne bomo upoštevali). Potem je padel, zdaj pa se spet postopoma bliža menjavi 94 proti 1. Vplivi te rasti se bodo poznali v naslednjih mesecih na domačih cenah. Ker se svetovni trgovini letos obetajo slabši časi, bomo lahko prodali več kakor lani predvsem s pomočjo nižjih cen. To se ponavadi naredi s pomočjo tečaja, ker dru-

gih vzvodov za povečevanje konkurenčnosti naših izdelkov v veliki meri tehnološko zastarela industrija nima. To so dvig produktivnosti z moderno opremo (kje so naložbe!), boljše kakovost izdelkov, novi, tehnološko zahtevnejši izdelki... Da bo tečaj tolarja še padal, kaže tudi izjava novepečenega ministra za ekonomske dejavnosti Metoda Dragonce, češ da je eden glavnih vzvodov za pospeševanje proizvodnje usrežen tečaj tolarja in da bo skušal narediti vse, da bi gospodarstvo dobilo ta vzvod. Zniževanje tečaja tolarja pa seveda neposredno vpliva na rast maloprodajnih cen doma in na inflacijo. Nič kaj prida za gibanje inflacije niso zahtevki za podražitev storitev gospodarske infrastrukture, se pravi transporta, cen energentov, naftnih derivatov in električne energije ter komunalnih storitev. Vlada sicer ve, da se tem podražitvam, ki jih je včasih imenovala strukturno usklajevanje cen, ne more izogniti, jih pa poskuša, kolikor more, zadrževati. Lani je na primer jesensko-zimsko podražitev električne energije razdelila v dva obroka, nikakor pa se ni mogla odločiti, da bi podražila naftne derivate. Vendar se temu v bližnji prihodnosti ne bo mogla izogniti, ne pri nafti in ne pri elektriki, saj so cene obeh precej pod ravni cen v evropskih državah. Cene energentov pa neposredno vplivajo na proizvajalčeve cene in torej tudi na inflacijo.

Kajpak so to samo ugibanja, kot smo že zapisali, ki pa se bodo verjetno uresničila. Tako tista v prid nižji inflaciji kot tista v njeno škodo. Skratka, ta hip bi bilo vsako napovedovanje odstotka rasti slovenske inflacije navadna spekulacija, zato prepustimo dejavnikom, naj krojijo dogodke po svoje. Potem ko se bodo zgodili, bomo pametnejši.

Boris Rugelj

VLADNI MLINI MELJEJO POČASI, PODJETNIŠKI PA NE

V prejšnji številki DE smo napovedali, da bomo prihodnjic ocenili ukrepe vlade za pomoč tekstilni in usnjarsko predelovalni industriji. Ta prihodnjic se je raztegnil vsaj do naslednje številke našega časnika, saj vlada do srede, ko zaključujemo to številko (lista) še ni utegnila obravnati položaja teh dveh panog in možnosti za njegovo izboljšanje. Predsednik vlade dr. Janez Drnovšek s predlogi, ki jih je pripravilo ministrstvo za gospodarske dejavnosti pod vodstvom bivšega ministra dr. Maksa Tajnikarja, ni bil zadovoljen, vendar ni pojasnil, ali so premalo učinkoviti ali pa morda preveč širokogrudni. Z njimi pa niso bili zadovoljni tudi tekstilci in tudi ne v sindikatu teh dejavnosti. Medtem, ko si vlada beli glavo, kako pomagati tekstilcem in usnjarem, Alojz Omejc, predsednik sindikata dejavnosti, razlaga, zakaj je uvoz tekstilnih izdelkov nelojalna konkurenca in potreben preganjanja. V tržaški luki da se tare naših podjetnikov, meni Omejc. Tam namreč poceni kupujejo kontejnerje z uvoženimi tekstilnimi izdelki iz jugovzhodne Azije, ki so se med transportom poškodovali. Italijanski ali drugi uvozniki te kontejnerje prodajo samo za toliko, da si povrnejo stroške, v njih pa je še več kakor polovica povsem nepoškodovanih izdelkov, denimo bund. Ker je pri nas še vedno obdavčeno delo, ne pa kapitalski dobiček, so zasluži naših podjetnikov tudi desetkratni. Izdelki slovenskih konfektionarjev jim zaradi kakovosti in tudi zaradi stroškov proizvodnje ne

morejo niti od daleč konkurirati. Ker si povprečni državljan s svojimi zasluži boljše konfektije skorajda ne morejo privoščiti, je rezultat za domače proizvajalce na domačem trgu kajpak porazen. Zato bi uvozna taksa v višini osmih odstotkov, kot predlaga gospodarstvo, bila dobro dopolnilo neparirski zaščiti, ki jo predlaga vlada.

B. R.

KAJ PONUJAJO SLOVAKI, KAJ HOČEJO OD NAS

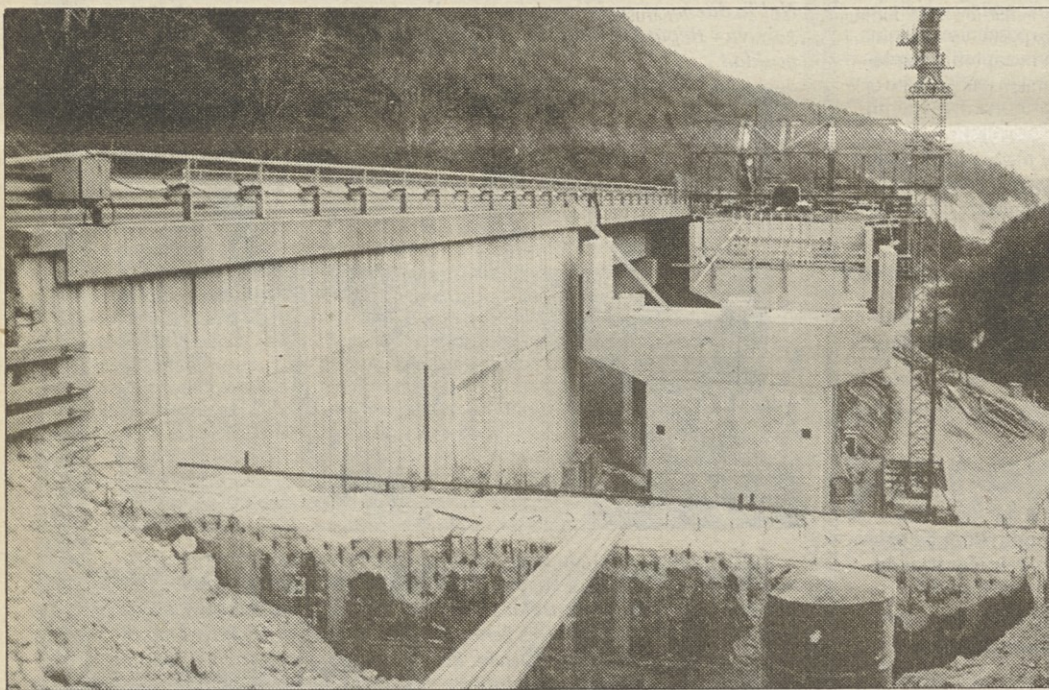
Stiki s Cefto, katere polnopravna članica je Slovenija, se nadaljujejo in poglobljajo. Po lanskeoletnih predstavah slovenskega gospodarstva na Češkem in Madžarskem se je na začetku tega tedna predstavilo gospodarstvo Slovaške, sredi tega meseca pa se bo še poljsko. S Slovaške se je tokrat predstavilo 31 podjetij, na poslovni konferenci pa so predstavniki slovenskega gospodarstva lahko slišali, kakšne so možnosti razvoja slovaškega gospodarstva in trenutne razmere. Govorili so kajpak tudi o tem, kako razmahniti trgovino med obema državama. Zanimivo pri tem je, da članice Cefte, srednjeevropskega združenja za prosto trgovino, to je Slovenija, Poljska, Madžarska, Češka in Slovaška, zelo malo trgujejo med seboj. Pri tem so bile

štiri ustanoviteljice dolgo tudi v vzhodnoevropskem gospodarskem združenju. Toda takrat je bila očitno dominantna trgovina s Sovjetsko zvezo in državami zahodne Evrope, in kar se Zahoda tiče, je tako še zdaj. Tako na primer slovaško gospodarstvo opravi le 2,4 odstotka svojih zunanjetrgovinskih poslov s Poljsko in 2,9 odstotka z Madžarsko, s Slovenijo pa komajda 0,84 odstotka. Le s Češko, s katero je bila do pred nekaj leti v skupni državi, je ohranila visok delež poslovanja, kar 31-odstotnega. Lani je v enajstih mesecih blagovna menjava med obema državama dosegla 124 milijonov dolarjev in Slovaška je bila na osemnajstem mestu med slovenskimi zunanjetrgovinskimi partnericami. Slovenija je na Slovaško prodala največ zdravil

(ta obsegajo četrtno vrednosti menjave), avtobusov, stolov, kemičnih izdelkov, akumulatorjev, kartona, papirja itd., tam pa kupovala največ ploščatih valjanih izdelkov iz železa in jekla, lesne celuloze, žaganega lesa, surovega aluminija, nepremaznega papirja in kartonov, kemičnih izdelkov itd.

Kako povečati menjavo med Slovenijo in Slovaško, državama, kjer prebivalci govorijo precej podobno, gospodarstvi pa se dokaj dopolnjujeta? Stikov je že bilo nekaj: lani oktobra se je v Bratislavi predstavilo slovensko gospodarstvo, decembra je bila v Ljubljani slovensko-slovaška poslovna konferenca in zdaj je tu slovaško gospodarstvo. Dodatne možnosti ponuja sporazum o brezcarnem trgovanju, veljaven od začetka tega leta za vse izdelke razen za avtomobile. Vendar ga bo treba dograditi še z odpravo dvojnega obdavčevanja in z medsebojnim priznavanjem atestov. Gospodarstvi tudi še nista vzpostavili trajnejših stikov prek predstavništva podjetij.

B. R.

Slovenska gradbena podjetja gloda vprašanje, zakaj lahko italijanska konkurenca ponuja nižje cene.

DRŽAVA NAJ POMAGA TUDI GRADBENIKOM

Med panogami, ki jih namerava vlada oziroma ministrstvo za gospodarske dejavnosti posebej osvetliti in zanj izdelati strategijo gospodarske obnove, je tudi slovensko gradbeništvo, do razpada bivše Jugoslavije cvetoče, sedaj pa skorajda sesuto (tudi zaradi krize v Vzhodni Evropi). Zadnje čase so vsaj največja podjetja iz te dejavnosti sicer dobro »zasuta« z naročili - iz programa gradnje cest v Sloveniji - vendar komajda obvladujejo stroške. Zato so se znašla v precejšnjih težavah in vlada naj bi jim pomagala na več načinov.

Pomagala naj bi premostiti probleme, ki jih imajo velika podjetja zaradi neplačanih opravljih gradbenih del v Iraku in v bivši Jugoslaviji. Samo SCT ima do bivše Jugoslavije oziroma do držav, ki so nastale na pogorišču bivše skupne države, ter do Iraka skupno za več kot 76 milijonov mark terjatev. Pomoč naj bi bila podobna, kot jo ministrstvo za gospodarske dejavnosti na primer predlaga za tekstilno in usnjarsko pre-

delovalno industrijo. Možno je terjatve prenesti v javni dolg ali spremeniti v dolgoročne depozite ali kratkoročne terjatve bank spremeniti v dolgoročne. Naslednji ukrep naj bi bila podobna zaščita, kot jo ima kmetijstvo. Tretja oblika pomoči pa naj bi bila revizija odnosa med Darsom in gradbenimi podjetji.

Ta odnos je velika gradbena podjetja, čeprav so res dobila približno osemdeset odstotkov vseh del pri gradnji avtocest, strpal v veliko past. Zaradi konkurence tujih firm, ki je po prepričanju naših gradbenikov nelojalna, so morali dela prevzemati po prenižkih cenah, hkrati pa investitor avtocestnega programa Dars vsa tveganja in dodatne stroške prenašala nanje.

V dokaz navajajo ceno kvadratnega metra zgrajenega stanovanja in mostu (cene so povprečne). Pred leti so bile enake, zdaj pa je cena izgradnje kvadratnega metra mostu več kakor dvakrat nižja. Za to so zaslužni italijanski konkurenti, ki so ceno

spustili globoko pod mejo, ki je za slovenske gradbenice še rentabilna. In zdaj v slovenskih gradbenih podjetjih ugibajo, ali italijanska podjetja nemara ne dobivajo državnih premij, olajšav in podobnega. Če je tako, zakaj tega ne bi zmogla tudi slovenska vlada, se sprašujejo. Pomembna pomoč bi bila tudi, če bi vlada sprejela mednarodno uveljavljeno metodologijo za urejanje odnosov med investitorji in izvajalci, kadar je investitor država. Kazalo bi jo tudi zakoniti v zakonu o javnih naročilih kot način obnašanja investitorjev, ki zajemajo iz proračuna. Tako bi preprečili obremenjevanje izvajalcev del z dodatnimi tveganji in dodatnimi stroški. Na ministrstvu za gospodarske dejavnosti pravijo, da so našete ukrepe že vključili v strategijo razvoja gradbeništva, to je v eno izmed enajstih posamičnih strategij o razvoju panog, ki jih v okviru strategije industrijskega razvoja pripravljajo v tem ministrstvu.

B. R.

Protestantski katekizem

Po več stoletjih ponovno **PROTESTANTSKI KATEKIZEM** na Slovenskem.

Knjiga s 500 stranmi kot - dialog med posameznikom in religijo, - med teologijo in humanistično znanostjo in - med Cerkvijo in družbo.

Dodatek v **Protestantskem katekizmu prinaša:**
- vse predgovore v delih slovenskih protestantskih piscev v sodobnem slovenskem knjižnem jeziku (Trubar, Dalmatin in prekmurski protestantski esej),
- fotografije vseh slovenskih evangeličanskih cerkva s temeljnimi zgodovinsko-podatkami.

Založnika sta ČZP Enotnost in Evangeličanska cerkev v Sloveniji. Cena knjige je 10.000 SIT. Možnost plačila v dveh obrokih: prvi ob prevzemu knjige in drugi s polnočno naslednji mesec. Naročilo pošljite na naslov ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4. Knjigo naročite lahko tudi po telefonu 061/321-255, 061/1310-033 in po faksu 311-956.

Obnova nekdanje Jugoslavije

NOVE MOŽNOSTI ZA DELO IN ZASLUŽEK

Nedavne napovedi, da bo potrebno samo v obnovi Bosne in Hercegovine vložiti najmanj pet milijard ameriških dolarjev, niso bile izrečene na pamet. Seveda bodo še kako krepkih finančnih injekcij potrebne tudi druge države, ki so se rodile na tleh rajne Jugoslavije, saj je šlo veliko tega, kar je bilo ustvarjenega po drugi vojni, povsem po zlu. To še posebej velja za industrijo. Tudi tovarne, ki jih niso razdejale bombe, se ne morejo več kosati s konkurenco. Preveč let ni bilo denarja za razvoj in prepotrebne naložbe, marsikje niso zaslužili niti za vsakdanji kruh.

Zato je razlogov, da bodo zunanji ministri Evropske unije konec tega meseca znova govorili o položaju na območju nekdanje Jugoslavije, več kot dovolj. Ker pa mnogi pri Evropski uniji še kako dobro vedo, da milijonom in milijonom ljudi, ki so danes goli, boski, brez strehe in na svoji najtežji življenjski preizkušnji, ne bo moč pomagati le s priporočili in spodbudnimi besedami, bo sredi aprila med drugim tudi posebna ministrska »donatorska« konferenca.

Evropska unija pričakuje, da bo mogoče položaj v nekdanji Jugoslaviji politično stabilizirati le, če bo prišlo do obnove regionalnega gospodarstva. Unija se je angažirala za hitrejšo gospodarsko obnovo Bosne in Hercegovine ter nekaterih drugih območij nekdanje Jugoslavije. Zdaj je tudi natančno navedla, da bo potrebno samo za obnovo Bosne in Hercegovine odrediti 5,2 milijarde dolarjev. Ob tem je Evropska komisija predlagala, naj bi iz Pharejevega sklada zagotovili denar za gospodarsko obnovo vzhodne Slavonije in tako dodatno spodbudili mirovni proces oziroma pomiritev med Hrvati in Srbi.

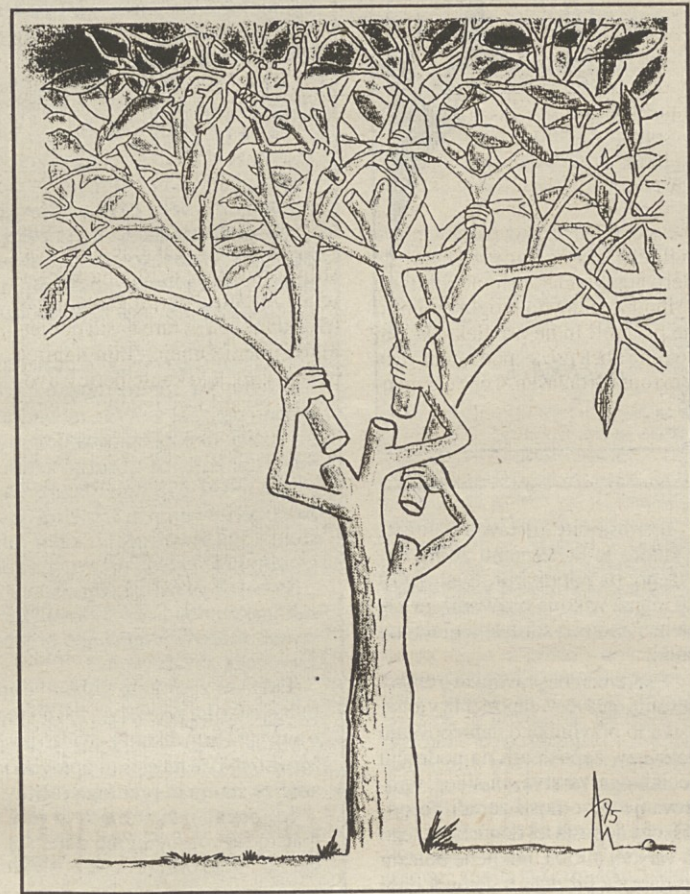
Pri obnovi gospodarstva na tleh nekdanje Jugoslavije se ponujajo nove možnosti gospodarske rasti tudi prenekaterim slovenskim podjetjem. Čeprav ne bo tako preprosto, kot je bilo pred leti, ko je bilo za Balkan tako rekoč vse dovolj dobro, gospodarskega in seveda tudi drugega sodelovanja ne gre podcenjevati. Vsak nov trg je vreden pozornosti, še posebej, če ga imamo

takorekoč pred nosom, tik pred domačimi durmi.

Eden izmed zgledov, kako osvežiti in okrepiti nekdanje sodelovanje, je nedavno Gorenje X iz Čačka. V obdobju, ko so se druge podružnice Gorenja izogibale vsakršnim stikom in so si kar prilaštile nepremičnine in kapital, so bili v Čačku tako pogumni, da so celo ohranili »nevnamo« ime Gorenje. Poleg tega je

nekdanji Gorenjev servis v Čačku še naprej skrbel za popravila gospodinjskih aparatov slovenskega proizvajalca, hkrati pa se je lotil trgovine na debelo. Blago je prihajalo v Srbijo prek posrednikov iz Makedonije in Madžarske, po isti poti pa so v Slovenijo pošiljali v Srbiji izdelane grelce, termostate in druge dele. Z odpravo mednarodnih ukrepov zoper ZRJ se je ponudila nova možnost sodelovanja. Iz Velenja so srbskim partnerjem sporočili, da ne bodo uveljavljali pravice do kapitala, ki je ostal v Čačku, temveč so jim ponudili tesnejše sodelovanje in tudi finančno pomoč. Odločitev slovenske tovarne, da bo servisu v Čačku zaupala generalno zastopstvo na črnogorskem in srbskem trgu, postavlja seveda na zelo trile temelje stereotipne teze nekaterih srbskih medijev in politikov, češ da se Slovenci pripravljamo na nov srpski pohod.

A. U.

PRECEJ PRIPOMB NA PREDLOG ZAKONA O VARSTVU POTROŠNIKOV

Predlog zakona o varstvu potrošnikov je preстал drugo obravnavo v parlamentarnem odboru za gospodarstvo. Med člani odbora in številnimi povabljenimi ni bilo dilem o tem, ali tak zakon potrebujemo ali ne. Ker pa gre za dokaj obsežno tematiko, ki zadeva ob zelo različne interese, je bilo za drugo obravnavo voženih veliko dopolnil, tudi vlade kot predlagatelja. Odbor je dopolnila proučil, predlog zakona pa naj bi pred njegovo obravnavo v državnem zboru predvidoma presodil na februarjski seji.

Razprava se je začela z načelnim vprašanjem o skladnosti predlaganega zakona z zakonom o obligacijskih razmerjih. Sekretariat državnega zbora za zakonodajo je namreč – tako kot že pred prvo obravnavo pred poltridnim letom – spet opozoril na domnevno neskladnost dokumenta s splošno zakonodajo o obligacijskih razmerjih. Eden od soavtorjev zakonskega besedila in pravni strokovnjak dr. Marko Ilešič je kaj hitro razpršil dvome. Pojasnil je namreč, da so se s tem vprašanjem spoprijemale tudi države Evropske unije: meneč, da je treba potrošnika kot šibkejšega partnerja v obligacijskem razmerju posebej zaščititi, so večinoma rešile zadevo s posebnim zakonskim predpisom, v katerem so predvidevale ugodnejši režim za potrošnika, pri tem pa niso bistveno posegle v splošne predpise. Tak je tudi koncept

slovenskega zakona, ki ni v nasprotju z zakonom o obligacijskih razmerjih, ampak ga dopolnjuje. Potrošniku pa daje možnost izbirati med enim ali drugim predpisom.

V množici dopolnil, ki niso izzvala posebno vroče razprave, je po pričakovanju izstopal amandna na 57. člen, ki opredeljuje status potrošniških organizacij. Po predlogu Zveze potrošnikov Slovenije, ki ima pri nas najdaljše in najbogatejše izkušnje z varstvom, informiranjem in vzgojo potrošnikov, naj bi natanko definirali pogoje za delo teh organizacij, pri čemer naj bi bilo vodilo nevtralnost, neodvisnost in neprofitnost, kot velja v razvitem svetu. Ločili naj bi nacionalno od strokovnih potrošniških organizacij. Prvo naj bi financirali z nevtralnim proračunskim denarjem, druge pa naj bi kandidirale za koncesije.

Vlada stoji na nasprotnem bregu, češ da predlagano dopolnilo »pomeni težnjo po monopolizaciji varstva potrošnikov s strani Zveze potrošnikov Slovenije« in da teh zadev tudi drugod ne urejajo z zakonom. Predsednica ZPZ Breda Kutin to trditve zavrača in pravi, da gre za zlonamerno tolmačenje dopolnila. Le-to da ne omenja konkretne ZPZ, ampak postavlja mednarodno priznana merila, ki naj seveda veljajo za vse tovrstne organizacije.

B. K.

»SUPERDINAR« ŽE DAVNO POD POVRŠINO

Drugo obletnico rojstva »superdinarja« so Srbi pričakali s strahom. Povzročajo ga predvsem podražitev, ki zelo spominjajo na začetek hiperinflacije leta 1993. Ko je socialna in gospodarska kriza dosegla vrh, je 24. januarja 1994 na prizorišče stopil Dragoslav Avramović, avtor novega gospodarskega programa. Ustavil je stroje v tiskarni denarja, vrednost dinarja je prilagodil vrednosti marke v razmerju ena proti ena. Danes, dve leti pozneje, dobite v banki za marko 3,30 dinarja, preprodajalci pa zahtevajo zanjo 3,50 dinarja.

V okviru praznovanja drugega rojstnega dne nove srbsko-črnogorske

valute so v beograjski televizijski oddaji poudarili, da je dinar konvertibilen in da se mu pri plačevanju v tujini ni treba sramovati. V dokaz, da je superdinar trdna valuta, so tamkajšnja sredstva javnega obveščanja objavila, da je Romunija uvrstila jugoslovanski dinar na seznam valut, ki jih je mogoče menjati za leje. Dejstvo pa je, da ima večina Srbov v denarnicah še vedno raje marke. Dinarjem se nekoliko lažje odrečejo, marke, ki jim ljubkovalno pravijo »maruše«, pa skrbno hranijo za hude čase.

Celo časopisi, ki so že po tradiciji naklonjeni vladi, kot sta Poli-

tika in Večernje novice, opozarjajo, da vse, kar se dogaja ta čas, neverjetno spominja na začetek hiperinflacije leta 1993. Gospodarski komentatorji Naše Borbe, ki že tako od nekdanje verjamejo izjavam ministrov, da imajo vse pod nadzorom, pa pišejo, da je bilo vse, kar se zdaj dogaja, že videno. Tudi v Zvezi samostojnih sindikatov ZRJ opozarjajo, da ima ZRJ še zdaj eno največjih inflacij v Evropi. Cene se povečujejo s takšno hitrostjo, da mora povprečna družina za golo preživetje nameniti okoli 1.700 dinarjev, kar je skoraj petkrat več od povprečne plače.

ATRIS d.o.o.

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 5

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na 061/131 00 33, int. 384, 385, 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15.30 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

1. BOHINJ – počitniški hišici v UKANCU – za 6 oseb – tri spalnice, kuhinja, dnevna soba, kopalnica, 150 m od jezera. Cena 80 DEM. Termini od 12. 2. do 16. 2.
2. ROGAŠKA SLATINA – privatna hiša, kuhinja, tri dvoposteljne sobe, TWC. Cena za 4 osebe 50 DEM, za 6 oseb 80 DEM, turistična taksa ni vključena.
3. VELIKE BLOKE – počitniški dom s 105 ležišči, štiri posteljne sobe. Cena polnega penziona je 25 DEM. Popusti za skupine. Nekaj prostih ležišč za šolske počitnice v februarju.
4. BLEĐ – HOTEL JELOVICA – dvo- in triposteljne sobe, polpenzion 44 DEM, doplačilo za polni penzion 12 DEM. Popusti: otroci do 2 let gratis, od 2 do 12 let 30% popusta. Zelo ugodni pogoji za seminarско delo. Popolnoma obnovljen del hotela omogoča bogat sprostitveni in rekreacijski program za najzahtevnejše goste.
5. ROGLA – garsonjera, 65 DEM dnevno – posamezni termini v marcu 1996.
6. KOPE – garsonjera za 4 osebe, cena 52 DEM dnevno – termini v marcu 1996.
7. KRANJSKA GORA – garsonjere za 4 osebe, cena dnevnega najema 65 DEM.
8. RADOVLJICA – počitniški dom za ca. 40 oseb, dvoposteljne sobe, polpenzion 3.950 SIT, možnost za šolo v naravi. Vrhuška oprema za seminarско delo.
9. KRANJSKA GORA – PENZION SATURN – nad jezerom Jasna, dvo-, tri- ali štiri posteljne sobe, TWC, polpenzion 39 DEM.
10. ČATEŽ – POČITNIŠKE HIŠICE – od 4 do 5 oseb, termini v mesecu marcu 1996, cena cca. 72 DEM dnevno.
11. MORAVSKE TOPLICE – bungalov za 4 osebe, v času po 12. januarju, enotedenski paketi – cena 54 DEM na dan.
12. MORAVSKE TOPLICE – zasebna hiša, 2-, 3- in 4-posteljne sobe. Cene: nočitev z zajtrkom 1.700 SIT, polpenzion 2.600 SIT, polni penzion 3.150 SIT.
13. PODČETRTEK – Atomske toplice – apartma za 4 osebe, prosto v marcu. Cena najema 65 DEM (vključuje 2 vstopa v bazen).
14. POKLJUKA – DVO ALI ŠTIRIPOSTELJNI APARTMAJI – spalnica, kuhinja, kopalnica. Cena dnevnega najema 55 oz. 70 DEM.
15. POKLJUKA – počitniška hiša za 5 oseb, kuhinja z jedilnico, dve spalnici, kopalnica, 500 m od ŠPORT hotela. Dnevni najem 110 DEM. Prosto v mesecu marcu.
16. BOVEC – Kaninska vas – garsonjere oz. enosobna stanovanja, cena 55 oz. 72 DEM.
17. KRVAVEC – garsonjera, dnevni najem 60 DEM, ali apartma za 5 oseb, najem 80 DEM.
18. RATEČE – PLANICA – počitniški dom s 23 ležišči, cena polpenziona 35 DEM, polnega penziona pa 41 DEM.
19. NOVIGRAD – trisobno stanovanje, možnost bivanja za 5 oseb, cena 45 DEM.
20. MOST NA SOČI – možnost najema apartmaja za 4 osebe, smučanje na Črnem vrhu nad Idrijo ali na Kaninu. Cena 60 DEM.

POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

1. Počitniške hišice v Čatežu, Atomskih toplicah ali Moravskih toplicah, Banovcih, Ptujskih toplicah, Rogli, Krvavcu, Kaninu, Bohinju ali Kranjski Gori za vsa obdobja.
2. Lastnike počitniških domov v slovenskem Primorju ali v hrvaški Istri, ki bi dali objekte v najem, vabimo, naj nam posredujejo ponudbe za leto 1996. Možnost sovlaganja pri ureditvi objektov za sezono.

INFORMACIJA SINDIKALNIM ZAUPNIKOM

ATRIS bo v času dopustov v juliju in avgustu razpolagal z zmožljivostmi v Fiesi, Ankaranu, Savudriji, Novemgradu, Poreču, na otoku Cresu in še na 25 lokacijah. Pošljite nam zahtevek za organizacijo dopustov za vaše sodelavce.

B. SINDIKALNI IZLETI

- Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje doma ali v tujino. Možnost plačila v 2 obrokih.
1. ENODNEVNI IZLET PO BELI KRAJINI preko Muljave in Žužemberka, obisk metliške kleti, naselja Adlešiči, kosilo na poznani kmetiji pri SKALOVIIH v Cerovcu. Idealno za 45 oseb.
 2. OTOČEC – hotel Šport – posebni programi oddiha in rekreacije. Teniška igrišča, jahanje, čolnarjenje, gorska kolesa, ribolov, rafting, plavanje, plezne zabave in igralnica. Tridnevni program s polnim penzionom 200 DEM, štiridnevni pa 245 DEM.
 3. VIPAVA – ogled Vipavskega križa, Biljanskih vinogradov, grobnice Burbonov. Doživeli boste gostoljubnost domačinov in njihovih bogato založenih kašč in kleti. Po večerji odhod proti domu. Cena 2.500 tolarjev na osebo brez prevoza.
 4. KOČEVSKA REKA – prijazen izlet na nekdanje zaprtje območje. Program oblikujemo po želji skupine. Neokrnjena okolica omogoča posebne programe za sindikalne skupine – pikniki in družabna srečanja, lovčev, ribičev, športnikov – kajakašem, rafting. Posebej priporočamo obisk gostišča Travljsko in idilčni vasi Trava. Ponudba domačih kulinarčnih dobrot.
 5. GOSTILNA PRI TONETU – Breg na Ptuj, možnost nočitve za 24 oseb, odlična gostinska ponudba tudi za večje skupine. Pokličite 062/772-376.
 6. LETUŠ – Smartno ob Paki – gostišče PIRNAT – ugodni menjaji za izletniške skupine. Telefon 063/885-143.
 7. ŠPANJA za mlade – LLORET DE MAR – cena polnega penziona 18 DEM. Termini od 1. do 30. aprila 1996. Primerno za maturantske ali sindikalne skupine, bivanje v večposteljnih sobah.
 8. KOČEVJE – MOTEL JEZERO – 7 apartmajev, restavraciji za po 25 oseb, primerno za slavnostne dogodke in zabavo.
 9. DOLINA SOČE – Kosovid, Dantjev Pekel, vožnja z ladjico Lucijo – kosilo, cena 1.700 tolarjev. Idealen program za višje razrede osnovnih šol.

C. ORGANIZACIJA SEMINARJEV

Posebna ponudba ATRISA in Hotela KOMPAS v Bohinju. Organiziramo eno- ali večdnevne seminarje za 15 do 70 udeležencev. Cena penziona 4.350 tolarjev. Tehnična oprema je zagotovljena.

D. SEJMI

1. DÜSELDORF – EUROSHOP – oprema trgovin, oprema skladišč, displeji, varovalni sistemi, blagajne. Od 24. do 28. februarja – cena tridnevnega ogleda je 1.130 DEM.
2. ZENEVA – AVTOMOBILSKI SEJEM – od 7. do 10. marca.
3. MILANO – MODIT – mednarodni modni sejem – od 1. do 5. marca 1996. Avtobusni prevoz, tridnevni ogled sejma, cena 380 DEM.
4. BERLIN – ITB – največja svetovna turistična borza – od 9. do 13. marca 1996. Odhod 9. marca. Cena tridnevnega ogleda je 870 DEM.
5. KÖLN – mednarodni sejem – železnina, od 3. do 6. marca 1996 – orodja, ključavnice, alarmne naprave, gradbena oprema za notranjo izgradnjo, sanitarje.
6. MÜNCHEN – IHM – mednarodni obrtni sejem – od 9. do 17. marca 1996. Dvodnevni ogled, potovanje z avtobusom, cena 199 DEM.
7. LONDON – KNJIZNI SEJEM – OD 17. DO 19. marca 1996. Odhod 16. marca – cena 5 dnevnega ogleda je 1195 DEM.
8. PARIZ – GRAPHITEC – tiskarski izdelki, pripomočki, merilna in programska tehnika, karton, barve – od 26. do 30. marca. Tridnevni ogled stane 980 DEM.

9. BOLOGNA – RAZSTAVA GRADBENIŠTVA – od 20. do 24. marca – tlaki, talne obloge, vzdrževanje in obnavljanje stavb, pripomočki za športne in rekreacijske dejavnosti.
10. ESSEN – mednarodni sejem klimatskih naprav in sanitarij – od 5. do 9. marca. Štiridnevni ogled stane 1.390 DEM.
11. HANNOVER – CEBIT – največji računalniški sejem, od 14. do 20. marca, programi 2, 3 ali 4 dni. Cena od 870 do 1690 DEM.

E. NAJEM ALI NAKUP POČITNIŠKE ENOTE

1. Kupimo počitniško stanovanje v Strunjanu, Simonovem zalivu ali v Luciji pri Portorožu.
2. Kupimo garsonjero v Kranjski gori – ČIČARE.
3. Prodamo 5 objektov na otoku Cresu v Stari Gavzi, kličite 063/702-211, g. Rak.

F. REZERVACIJE AVIJSKIH ALI LADIJSKIH VOZOVNIC

G. VELIKA POTOVANJA

(Evropa, Azija, Daljni vzhod, Srednja Amerika)

1. AVSTRALIJA in NOVA ZELANDIJA – petnajstdnevno potovanje z vsakodnevni ogledi preudovite narave. Odhodi v februarju, marcu in aprilu. Cena 4980 do 5400 DEM.
2. NEW YORK – šestdnevni ogled mestnih znamenitosti in za doplačilo Washington, West Pointa, Niagarskih slapov itd. Cena 1.399 DEM.
3. ŠRILANKA – desetdnevni obisk čudovite dežele za skupine, cena 2.300 DEM.

H. POSEBNA POSLOVNA POTOVANJA

Organiziramo ob skupni pripravi vašega osebnega programa.

I. PUSTOVANJE

1. BENEŠKI KARNEVAL – 17. februarja, avtobusni prevoz, cena 39 DEM. Skupine bodo nagrajene.
2. PUST V MADŽARSKI PUSTINJI – dvodnevni izlet z šemarijo na tipično madžarsko kmetijo. Odhod 17. februarja, cena 165 DEM.

K. ŠOLSKE POČITNICE

1. Od 16. februarja do 3. marca 1996. Sprejemamo inf. prijave za smučarska središča in toplice. Prosti termini: Kope – garsonjera od 16. 2. do 23. 2.; Atomska vas – garsonjera za 4 osebe, termini od 10. 2. do 17. 2. 1996. Počitnice v Bohinjski Bistrici, počitniški dom za 23 oseb – tri in štiri posteljne sobe. Polpenzion 32 DEM. Termini od 16. do 23. februarja. Pokljuka, app za 2 osebi, termin od 17. do 24. 2., cena 580 DEM.
2. Počitnice v Tuniziji, od 17. do 24. februarja. Polpenzijska in penzijska storitev, hoteli od treh do pet zvezdic v Hammametu. Cena za en teden od 740 do 895 DEM.
3. Smučarski paket v Bohinju – tri, štiri, pet, šest ali sedem dni. Cena do 9. februarja od 242 do 548 DEM, po tem terminu pa od 271 do 613 DEM.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: Ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40% celotnega zneska. Pri odpovedi nad 20 dni pred odhodom za že rezerviran termin zaračunamo stroške poslovanja in druge stroške; najmanjši znesek stroškov odpovedi je 4.000 tolarjev, pri krajši odpovedi zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spreminjajo za več kot 7%. Po plačilu gostje prejmejo našo napotnico. V primeru, da naše napotnice ne prejmete 7 dni pred odhodom, nas nujno pokličite. Pri posebnih akcijah z znižano ceno aranžmaja je potrebno takojšnje 10% plačilo, ki se obravnava kot kavcija, ob odpovedi se znesek ne vrača. Programe v tujini obravnavamo v skladu s splošnimi navodili potovalne agencije, ki je organizator potovanja, in jih gostje prejmejo ob prijavi. Prijava je sprejeta, ko je vplačanih 30% cene aranžmaja. Reklamacije v skladu s turističnimi uzancami rešujemo sporazumno. ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze

NOŽ V HRBET UPOKOJENCEM

Protestnega zborovanja upokojencev, ki ga je ta teden organizirala Zveza društev upokojencev Slovenije, se je udeležilo okrog 10.000 upokojencev iz različnih krajev Slovenije, med njimi tudi okrog 1500 Mariborčanov, ki so se v prestolnico pripeljali z vlakom. Upokojenci niso protestirali le proti zniževanju pokojnin, ampak tudi proti načinu, kako jih je vlada izigrala. Zato bodo sprožili ustavni spor.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je po mnenju upokojencev sporen z vidika pravne in socialne države in v nasprotju z ustavno prepovedjo odvzema že pridobljenih pravic. Pokojnina je individualna pravica, pridobljena iz dela, in ni socialna pomoč države.

Poslanci so namreč te dni drugič izglasovali spremembe zakona o invalidskem in pokojninskem zavarovanju, na katerega je državni svet vložil veto. »Gre za umazano kravo kupčijo, kjer so krščanski demokrati kupili nekatere poslance, da je bil zakon izglasovan, ne da bi upoštevali mnenje državnega sveta,« ocenjuje Vinko Gobec, predsednik Zveze društev upokojencev.

»Gre za politične obračune, ki jih plačujemo upokojenci, zato smo pripravili to zborovanje,« je rekel Vinko Gobec. »Kupčujte se, vendar ne na naših hrbtih in ne za naš denar,« so ogorčeni upokojenci. Izračunali so, da v letu dni ne bodo izgubili le tretjino ene pokojnine, kot je bilo prvotno rečeno, ampak kar 40 do 75 odstotkov. Gre za poseganje vlade v pravice upokojencev

na področju usklajevanja pokojnin, pri upravljanju kapitalnega sklada in drugačni sestavi skupščine Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kjer bodo imeli upokojenci po novem le majhen vpliv.

Upokojenci ne nameravajo rušiti vlade. Boli pa jih, da so bili izigrani, da vlada sloh ni imela resnega namena upoštevati njihove pripombe in jih je prisilila k javnemu protestu.

Zveza društev upokojencev je organizacija civilne družbe in ni strankarsko obarvana. »Vendar pa,« kot je dejal Vinko Gobec, »niti en upokojenec naj ne bi volil Slovenskih krščanskih demokratov in Liberalnih demokratov Slovenije, saj so oboji zasadili nož v hrbet upokojencem.«

Marija Frančeskin

GROZI NOVA STAVKA V BELEM

V Sindikatu zdravstva in socialnega varstva Slovenije napoveduje splošno opozorilno stavko, če do 16. februarja ne bo podpisana dopolnjena panožna kolektivna pogodba s področja zdravstva. »S tem, ko smo na zadnji seji ROS-a izvršilni odbor preimenovali v stavkovni odbor, smo se praktično opredelili za stavko. Ali bo do nje prišlo ali ne, pa je odvisno od ministrstva za zdravstvo in od ministrstva za delo, ki sta glavna krivca, da do podpisa kolektivne pogodbe še ni prišlo.« Tako je na tiskovni konferenci rekel Zvozne Vukadinovič, podpredsednik sindikata. Po opozorilni stavki Fidesa, sindikata zdravnikov in zobozdravnikov, grozi tako v kratkem času že druga stavka v zdravstvu.

Po enoletnih pogajanjih namreč še vedno niso podpisane spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe za dejavnost zdravstva in socialnega varstva, prav tako še vedno niso končana pogajanja o poklicni kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike. Skladno z dogovori na zadnjih ključnih pogajanjih, ki so potekala 19. decembra lani, so strokovne službe pogajalskih skupin pripravile usklajen tekst, ki ga je

sindikati 8. januarja letos poslal delodajalcem z zahtevo, naj razčistijo še nekatera odprta vprašanja.

Pogajalska stran predstavnikov delodajalcev še ni odgovorila na pisno postavljene zahteve. Minister dr. Božidar Voljč se skriva za ustnimi dogovori, ki jih pa ne uresničuje. Sindikatu zdravstva in socialnega varstva je takšnega nenehnega zavlačevanja dovolj, zato so se odločili napovedati stavko. Za pre-

dsednika stavkovnega odbora so imenovali dr. Igorja Kodriča, ki je hkrati tudi predsednik sindikata.

Stavkovne zahteve so:

1. podpis sprememb in dopolnitev Kolektivne pogodbe za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije tudi z uveljavitvijo dodatka za sobotno delo, dodatka za deficitarnost in spremembe priloge delovnih mest;

2. dosledno spoštovanje pravic, ki izhajajo iz kolektivne pogodbe za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije, in sicer:

– sklenitev pogodb o zagotavljanju pogojev za delo sindikata v zavodu,

– uveljavitev dodatkov za težje delovne pogoje v zavodih, izplačilo nadurnega dela in ostalih zaostalih izplačil iz leta 1995 najkasneje do konca letošnjega marca, izplačilo solidarnostnih pomoči

– plačilo mentorskega dela;

3. nadaljevanje pogajanj in podpis kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike;

4. sprejem kadrovskih normativov in standardov,

5. izplačilo obresti za manj izplačane plače za obdobje junij 1992–januar 1993;

6. uresničitev ustavne določbe, s katero je državnemu zboru naloženo, da odpravi protiuustavnost 29. člena zakona o zavodih in 28. člena zakona o zdravstveni dejavnosti;

7. sprememba pravilnika o napredovanju delavcev, zaposlenih v zdravstvu in pravilnika o napredovanju delavcev, zaposlenih na področju socialnega varstva, in sicer: upoštevanje odsotnosti zaradi porodniškega dopusta ter dopusta za nego in varstvo otroka, poklicne bolezni ali nesreče pri delu v delovni dobi za napredovanje delavca,

– enako število napredovanj za vse zaposlene, celokupna delovna doba;

8. dejavnost zdravstva in socialnega varstva naj se izvame iz zakona o razmerjih plač v javnih zavodih in ureja s kolektivno pogodbo.

Ker gre za kritične kolektivne pogodbe, bo sindikat v primeru stavke zahteval dosledno plačilo stavke in breme delodajalca. Sindikat zdravstva in socialnega varstva šteje okrog 25.000 članov, od tega je okrog 1.600 zdravnikov, so še povedali na tiskovni konferenci.

M. F.

STAROST NAJ BO VREDNA ŽIVLJENJA

Naglo staranje prebivalstva pri nas in v svetu, še zlasti v Evropi, je pojav razvitega sveta, napredka znanosti, zlasti gerontologije in medicine. V Sloveniji je danes 214.720 starejših od 65 let, kar dosega evropsko povprečje, to je približno 10 odstotkov vsega prebivalstva. V naslednjih letih pričakujemo porast starejšega prebivalstva, pri čemer bo vedno bolj pomembno, kakšna je kakovost njihovega življenja.

Prav te starejše generacije so vgradile v našo deželo mnogo truda in trpljenja, zato imajo pravico do ustreznih življenjskih razmer. Pri tem je pomembna razvita družbena zavest in odgovornih družbenih ustanovah in pri mlajših generacijah, ki pomagajo urejati te potrebe.

Na žalost pa smo v zadnjem času pričali nesprijemljivim razpravam in državnih ustanovah, strankah in medijih. Res je, da je med starejšimi in mlajšimi upokojenci nekaj takih, ki imajo nadpovprečen standard, toda treba je pogledati resnici v oči in se zamisliti, kako preživlja starost 56 odstotkov ali 245.927 upokojencev, izmed katerih jih 37 odstotkov prejema do 40.000 tolarjev pokojnine in 19 odstotkov manj kot 35.000 tolarjev pokojnine.

Zvečine nimajo možnosti za dodatne zasluzke, saj so stari in onemogli. In kako varčujejo? S slabšo kakovostjo prehrane, odpovedujejo se kulturnim potrebam, letne dopuste preživljajo doma, mnogi si ne morejo privoščiti zdravstvenih storitev, ker naraščajo doplačila, vse več je prisiljen za družbeno

pomoč, če pa zbolijo, se težave še povečajo.

Starejših ljudi torej ne tarejo le nizke pokojnine, temveč nastajajo še druge težave, ki jih sami ne morejo premagati. Zato Zveza društev upokojencev, ki najbolj pozna težave in potrebe svojega članstva, stalno spremlja delo odgovornih institucij in jih spodbuja, kako učin-

koviteje reševati nastale probleme. Tako so občinske zveze in društva upokojencev v zadnjih mesecih organizirali več okroglih miz v Mariboru, Ljubljani, Celju, Murski Soboti, Kopru in drugod z namenom, da bi članstvo spregovorilo o svojih težavah, da bi predlagalo njihovo razreševanje in sodelovanje pri tem. V razpravah je sodelovalo več kot 600 upokojenih članov. Zanimive so nekatere ugotovitve.

Na vseh srečanjih so sodelovali strokovni delavci centrov za socialno delo, zdravstvene službe, predstavniki domov starejših občanov, župani občin, katerih dkupna ugotovitev je bila, da skrb za starejše ljudi ni ustrezno razvita, manjka usklajenosti med dejavniki, ni dovolj denarja, prostovoljcev. Vsekakor pa je država naložila občinam za to področje preveliko finančno breme, zlasti na področju socialne varnosti, stanovanjske politike in nudenja pomoči na domu.

V 53 domovih starejših občanov je našlo drugi dom okrog 4,5 odtotka ostarelih ali 12.603 osebe. Med oskrbovalci je kar 70 odstotkov takih, ki potrebujejo posebno zdravstveno nego in oskrbo. V domovih je tudi 19,7 odstotka ali 2.113 oseb, ki so mlajši od 65 let.

Potrebe po novih domskih zmogljivostih naraščajo in do leta 2000 bi potrebovali 3.800 novih mest.

Pa tudi domovi ne služijo namenu, za kar so bili zgrajeni, saj se vedno bolj spreminjajo v negovalne bolnišnice na postelje prikljenjenih starejših bolnikov. Misli bi torej treba na ustanavljanje negovalnih oddelkov v bolnišnicah za nadaljevanje zdravstvene nege po prebolelih boleznih, vsekakor pa prizadevanja usmeriti v organizirano pomoč na domu, ki bo poleg enostavnih gospodinjstkih in negovalnih del vključevala tudi zdravstveno nego.

Danes se te oblike sicer razvijajo, na primer javna dela brezposelnih, privatni servisi, servisi po domovih starejših občanov, vendar pa manjka ustreznih kadrov. Treba bo usposobiti bolničarje, negovalke, na žalost pa je ta šola ukinjena.

Skrb za starejše ljudi je po zakonu naložena mlajši družini, ki pa zaradi zaposlenosti, stanovanjske utenjenosti ne zmore celodnevne nege starejših oseb. Razmisli bi morali o pomoči taki družini, ki neguje starejšega bolnika: ali naj bo to materialna pomoč, olajšava pri davkih itd.

Svojčas je veliko takšnih nalog opravljala patronažna služba. Sedaj pa so normativ za eno patronažno sestro dvignili od 1.700 na 3.000 oseb, zato njihova dejavnost na terenu upada, starejši

SINDIKATI PROTI MINISTRU VOLJČU

Z veliko zamudo prihaja v parlament v drugo obravnavo Plan zdravstvenega varstva Slovenije – zdravje v Sloveniji do leta 2000, ki bi ga po zakonu morali sprejeti že septembra 1993. V tem času je prišlo do razpada mreže osnovnega zdravstvenega varstva, medicine dela in nekontroliranega razmaha privatizacije v zdravstvu, za kar bi moralo ministrstvo za zdravstvo odgovarjati.

Tudi na področju zdravstva je vse bolj čutilo razslojevanje prebivalstva, saj se zavarovanci vse bolj delijo na tiste, ki si lahko privoščijo samoplačniške ambulante, nadstandardno zavarovanje, in na tiste, ki tega ne zmorejo. Vse bolj postaja aktualno vprašanje, kako določiti novo možno raven solidarnosti.

Zato Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ponovno predlaga, naj se predlog plana vrne v prvo fazo obravnave in omogoči načelna razprava tudi o mreži javne zdravstvene službe ter strategiji razvoja zdravstvenega varstva, ki bi morala biti podlaga za pripravo plana in hkrati njegova utemeljitev. Strategija in plan rušita z zakonom v letu 1992 uveljavljeni sistem zavarovalništva.

Svobodni sindikati s tem v zvezi nasprotujejo predlaganemu krčenju obsega in kakovosti pravic v obveznem zdravstvenem zavarovanju, njihovi prestavitvi v prostovoljno zdravstveno zavarovanje, odpravi možnosti zavarovanja za posamezne primere ter ponovnemu uvajanju participacije.

V načelni razpravi, ki je doslej sploh še ni bilo, bi se morali opredeliti do vsebinskih sprememb predlagane zdravstvene zakonodaje, ki bo dosegla v doseganje pravice nižjih slojev prebivalstva. Gre za zniževanje pravic iz zdravstvenega varstva delavcev, upokojencev, brezposelnih.

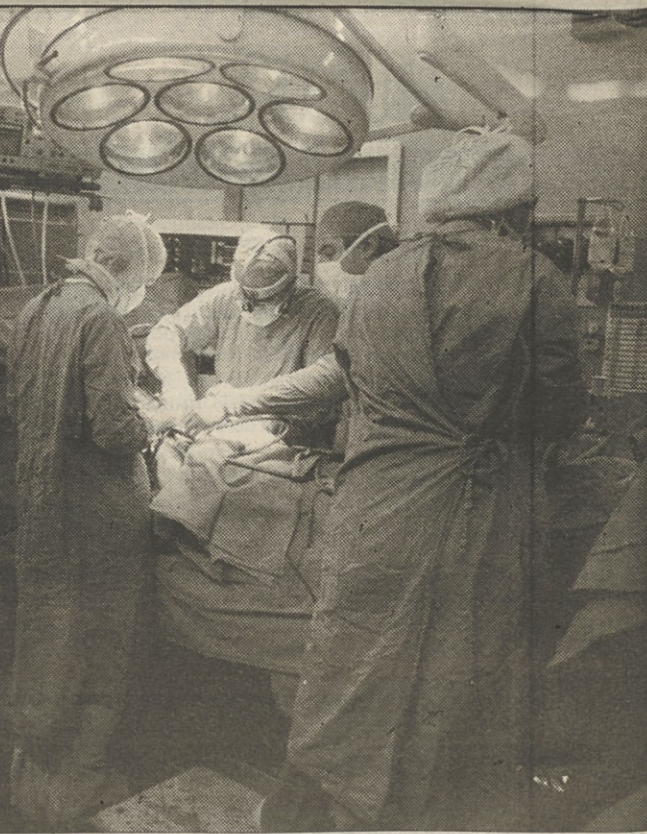
Zato Svet ZSSS predlaga državnemu zboru, naj začne postopek za razrešitev ministra za zdravstvo dr. Božidarja Voljča. V tem postopku naj zlasti oceni, kako minister in ministrstvo, ki ga vodi, izpolnjujeta sklepe državnega zbora s področja zdravstva.

Pri tej oceni naj državni zbor upošteva tudi ministrstvo zanemarjanje zakonske pobude 26.596 volivcev iz leta 1993 za popolno zdravstveno varstvo dolgotrajno brezposelnih v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Državni zbor je to pobudo obravnaval 7. julija 1993 in zadalžil ministrstvo za zdravstvo, naj do septembra istega leta pripravi analizo o tem vprašanju hkrati z analizo izvajanja celotnega zakona o zdravstvu. Ministrstvo te naloge ni opravilo in tudi plan do leta 2000 ne prinaša analize stanja in predloga rešitev.

Ministrstvo za zdravstvo je v preteklih letih popolnoma zanemarilo razvoj medicine dela, saj skoraj ni več obratnih ambulant, kar bo imelo dolgoročne posledice za zdravje slovenskih delavcev.

M. F.

ljudje pa so prepuščeni samim sebi ali pa delni skrbi svojcev in drugih prostovoljcev, npr. Rdečemu križu, Karitasu, Društvu upokojencev ipd.

Starejši ljudje se v starosti srečujejo tudi s psihosocialnimi težavami, osamelostjo, konfliktnimi situacijami, nezaželenostjo v okolju, in tako nastaja bivanjska praznina starosti.

Pri zmanjševanju omenjenih tegob odigrajo veliko vlogo ravno društva upokojencev, saj skupaj s starejšimi organizirajo različne interesne in družbene dejavnosti. Nadvse pomembna so tedenska srečanja v upokojenskih prostorih, kjer starejši ljudje dobijo razne informacije, hkrati pa posredujejo svoje želje in potrebe. Na okroglih mizah so tako predlagali, naj bi tedenska srečanja obogatili z vsebinskimi svetovanji, razgovori, na katerih bi sodelovali tudi socialni, zdravstveni, pravni dela-

vci. To bi bilo starejšim v veliko pomoč.

Toda na žalost se prostori društvom upokojencev odvzemajo, razprodajajo ali pa postavljajo visoke najemnine, ki jih društva ne zmorejo plačevati.

Omeniti kaže tudi ustvarjalno dejavnost starejših ljudi. Ti v okviru društev razvijajo različne dejavnosti, kar pomeni ohranjanje in prenašanje kulturnih in drugih vrednot na mlajše generacije. In kolikšna je vrednost babic, ki pomagajo pri varstvu vnukov? Skratka, pomembno je sožitje med generacijami.

V lanskem letu so društva upokojencev organizirala 2.800 izletov, ki se jih je udeležilo 183.400 oseb. Člani društev so obiskali 19.300 bolanih ostarelih in jih skromno obdarovali. V okviru društev deluje 92 pevskih zborov, priredili so 89 razstav ročnih del, s športom pa se ukvarja 10.664 članov.

Angelca Žiberna

Človek ne more verjeti: Željki Bračička je delavski svet trgovskega podjetja Dolenjka iz Novega mesta 24. maja leta 1993 izrekel ukrep prenehanja delovnega razmerja. Delavka je sprožila spor pred delovnim in socialnim sodiščem in ga dvakrat dobila. Pomeni, da se je Dolenjka na prvo izgubljeno sodbo pritožila, da je sodišče v Ljubljani njeno pritožbo ugodilo in zadevo vrnilo v ponovno presojanje v Novo mesto. Senat oddelka tega sodišča v Novem mestu pod predsedstvom Francija Cvelbarja je v novi obravnavi ponovno presodil v korist Željke Bračičke. Dolenjka se je na to sodbo 11. novembra leta 1994 ponovno pritožila. In potem vse tiho je bilo. Kmalu bo torej minilo tri leta, odkar je delavka brez plače na cesti. Lepa podoba Slovenije kot pravne in socialne države, ni kaj!

O primeru Bračička, ali bolje povedano, o primeru Dolenjka smo v našem časniku pisali maja leta 1993. Neposredni razlog za pisanje je bilo anonimno pismo, v katerem so nas »prijazni delavci Dolenjke« seznanili z nečestnimi posli vodilnih ljudi v tem podjetju. Neznani pisci so omenjali velike primanjkljaje v Dolenjkinem skladišču v Bučni vasi, ki so dosegali milijonske vsote. Da pismo ni bilo iz tre izvit, nam je po svoje potrjevala tudi preiskava novomeških kriminalistov, ki pa javnosti nikoli niso seznanili s svojimi ugotovitvami. Takrat smo tudi zapisali: »Za naš časopis pa so bistvene navedbe, da morajo nelojalno (do vodstva kajpak) delavci in poslovodje računati s šikanami, in narobe: kdor dela z roko v roki z vodstvom, je lahko brez skrbi.« Izrek ukrepa prenehanja delovnega razmerja Željki Bračički in kasnejši razvoj dogodkov te navedbe v celoti potrjujejo.

Kozmetika je izginila

Direktor Janez Jakopin je v pogovoru za naš časopis priznal manke v skladišču in videl več možnih vzrokov od suma kraje do zamenjave blaga. Hkrati pa je ugotovil, da je neposredni vzrok za anonimno pismo v »nekaterih kadrovskih rošadah poslovodij in pa v suspenzu, ki ga

Ali Slovenija prek sodne veje oblasti načrtno podpira divji liberalizem

ŽELJKA BRAČIČKA ŽE TRI LETA NA CESTI

Sandi Bartol, sekretar Sindikata delavcev trgovine Slovenije

Ignoranca in aroganca

Agonija Željke Bračičke je šolski primer ignorantskega odnosa vodilnih delavcev do sklepov sodišč in do pravnega reda. Delodajalci delujo po sistemu »kaj nam pa morejo«, pri tem pa pozabljajo na velike osebne stiske njihovih delavcev in njihovega socialnega položaja, ki so ga povzročili z nezakonitim odpustanjem. Delavci so torej dvakrat prizadeti. Prvič, ko morajo zaradi počasnosti sodišč na razsodbe čakati tudi nekaj let, nato pa, ko dočakajo sodbo, ki jih vrača v delovno razmerje, še na odklonilen in aroganten odnos vodilnih do spoštovanja sodb. Ta primer in mnogi drugi dobesedno kličejo sindikate k uporabi 205. člena Kazenskega zakonika Republike Slovenije, ki odgovornega delavca lahko kaznuje z zaprom do enega leta. Mogoče je prav to zdravilo za take primere.

je podpisal za poslovodkinjo trgovine Market v Žužemberku Željko Bračičko. Zelo zanimivo: vodstvo Dolenjke je potem postavilo na ceste poslovodkinjo, ki so ji ugotovili (tako sodni izvedenec) za približno 95.000 tolarjev inventurnega presežka oziroma 28.212 tolarjev resničnega manjka. Hkrati pa se niti Jakopin niti komercialnemu direktorju Janezu Blažiču, ki naj bi imel v svojih rokah vse niti Dolenjkinega poslovanja, ni skrivil niti las na glavi. In to kljub temu, da vodstvo ni moglo »uskладiti« za več kot 10 milijonov tolarjev blagovnega manka, več tisoč kilogramov kave, embalažo itd.!!!

Gre mo nazaj. Takrat smo si malce podrobneje ogledali »kadrovske rošade«, o katerih je govoril Jakopin, in ugotovili: »Najprej se velja ustaviti v Marketu v Žužemberku. Bilo je vse v najlepšem redu, ko je v tej trgovini sklenila svoje poslovanje omenjena Željka Bračička. Vodstvo Dolenjke jo je poslalo tja, da bi postavila na noge njihovo zanikrno izpostavo. In res: Bračičkovi je uspelo v nekaj mesecih dvigniti promet za več kot 100 odstotkov.

Nobenih zapletljajev ni bilo niti pri primopredajni inventuri, s katero se je Bračičkova poslovila iz Žužemberka. Dokaz: po njeni vrnitvi v Novo mesto ji je vodstvo predlagalo, naj prevzame diskont ali pa trgovino na Kristanovi. Bračičkovi je bila po njenih besedah ljubša trgovina na Kristanovi, ki pa je bila zanemarjena. Še zlasti pa so jo zmotile nekatere druge stvari. Predvsem tudi do 80 odstotkov višje maloprodajne cene od tistih, ki jih je trgovina dobila po dospetjih iz skladišča in po katerih bi kupci morali kupovati blago. Hkrati je opazila, da je v tej trgovini nenormalno veliko zalog Krkine kozmetike (za ca 300.000 tolarjev), ki se je v trgovini prodajala na divje. Pomeni, da vanjo ni prišla z dobavnice, mi po redni poti, temveč bogsigavedi kako. Bračičkova je vse to omenila Blažiču in poudarila, da trgovino prevzame le pod pogojem, da se cene znižajo in pospravi kozmetika. Bračičkova nam je tedaj povedala, da ji je Blažič zažugal: »Tudi kozmetiko boš vzela!« Kajpak smo se vprašali, od kod se je v Dolenjki trgovini znašla ta kozmetika. Iskanje odgovora pa smo prepustili kriminalistom. Za nas je bilo dovolj pomenljivo že to, da je kozmetika izginila neznano kam, ko so v podjetje prišli kriminalisti.

Sodni mlini uničujejo delavce

Po tem dogodku se je kmalu pokazalo, kdo je gospodar v hiši. Bračičkova nikoli ni postala poslovodkinja trgovine na Kristanovi. Blažič je

najprej odredil, da se ponovno preveri primopredajna inventura v Žužemberku, kjer je Dolenjka internu kontrolo ugotovila za 96.269,90 tolarja izkazane previsoke vrednosti zalog. Bračičkova nam je tedaj priznala, da so bile njene cene pri 15 artiklih višje kot na dobavnica, kar je po njenih besedah pri kakšnih 2.500 postavkah mačji kašelj. Zraven tega je povedala, da v Novem mestu ne pozna poslovodje v družbeni trgovini, ki se pri inventuri tako ali drugače ne bi izognil manku. In res: sodni izvedenec je ugotovil, da je znanstveni primanjkljaj v Žužemberku po popravku omenjenih 15 artiklov ne prave cene borih 28.312,30 tolarja. Kako je prišlo do tega manjka? Bračičkova: »V trgovini so takšni manki prej pravilo kot izjema. Nastanejo zaradi kraj, zaradi majhnih daril stalnim strankam itd. Poslovodje

so pri inventurah prisiljeni ta izpad nekako nadomestiti. Obstajajo različni prijemi, ki jih vodstvo Dolenjke dobro pozna in tudi tolerira. Seveda ne vsem. Ne morem razumeti, da so me po 29 letih dela pri Dolenjki na tak podoben način vrgli na cesto!«

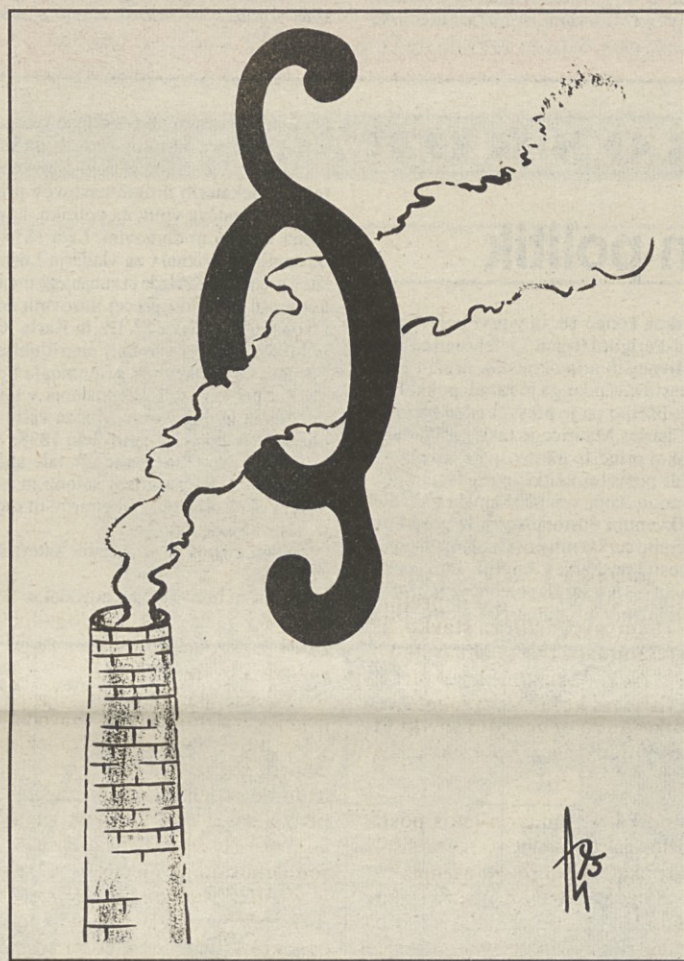
In potem so zapeli sodni mlini. Mimogrede naj povemo, da interese tožene stranke, se pravi vodstva Dolenjke, zastopa odvetnik Nace Štamcar, ki se ga Novomeščani spominjajo kot predsednika občinskega sindikata in gorečega borca za delavske pravice v nekdanjem novomeškem podjetju Iskra Tenel. Takrat, v razvpi novomeški gradbeni aferi, je udrihal čez tako imenovano tehnomenedžersko uzurpacijo samoupravljanja, danes proti delavcem zagovarja to in še marsikaj drugega. Med drugim v imenu Dolenjke v pritožbi Višjemu

delovnemu in socialnemu sodišču v Ljubljani kot možno inačico predlaga tudi, da to »zadevo vrne prvostopnemu sodišču v novo obravnavo in odločanje pred spremenjenim senatom«. Mi bi samo še dodali: po možnosti naj bi bil ta senat tako »spremenjen« kot se je spremenil Nace Štamcar. Človeku gre na bruhanje!

S tem smo že začrtali uvod v novo poglavje te žalostne delavske zgodbe, ki zadeva delovanje slovenske pravne države. Ta je za delavca docela uničujoča. Primer Željke Bračičke nam jo prikazuje zelo nazorno. Medtem ko je delavka zaradi samovoljne nekdanih socialističnih direktorjev domala tri leta brez dohodkov na cesti, je le-tém uspelo povsem utišati zgodbo o kriminalu v podjetju, »nevtalizirati« kriminaliste, poleg vsega pa še lepo olastniti podjetje. V isti sapi, ko mora delavka na cesti brez dohodkov, kakor ve in zna plačevati svojega odvetnika, se direktorji zdaj že v vlogi novih lastnikov in menedžerjev hkrati v imenu in na račun podjetja lepo tožijo, pri čemer jim je sam izid sodnega spora deveta skrb. Razumljivo, njihovi vampi so tako in tako polni, stroške in posledice njihove ponigliivosti pa bo v vsakem primeru plačalo podjetje. Lepa zgodba o uspehu, ni kaj!

Dodatno jo podkrepili še telefonski pogovor s predsednikom Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani, ki po telefonu pač ne more dati nobenih podatkov. Gospod predsednik mora najprej videti, kaj lahko stori po »sodnem redu«. Seveda po tem istem »sodnem redu« tudi predsednik tega sodišča ni dolžan skrbeti za socialni položaj delavca, ki je zaradi neažurnosti njegovega sodišča domala tri leta na cesti brez dohodkov. Seveda je drugo vprašanje, zakaj je to sodišče tako kronično neažurno. Na tej točki kajpak že trčimo na pravosodno ministrstvo oziroma na pravosodje kot eno od vej oblasti, ki so ji, kot nam kaže primer Željke Bračičke, pravice delavcev kot lanske sneg. Tu pa ne gre več niti za osamljen primer niti kak ekscesni dogodek, temveč utečeno prakso te države, ki je nevzdržna. Ker se ta država kljub številnim opozorilom in prošnjam ne zgane, temveč se vede, kot da bi tudi prek sodne oblasti načrtno ščitila divji liberalizem, sindikatom ne bo preostalo drugega, kot da s tem in z vsemi podobnimi primeri seznanijo sodišče za človekove pravice pri Svetu Evrope.

Ivo Kuljaj

Iščemo »rekorderja«

Željka Bračička je brez dohodkov na cesti že 31 mesecev in 13 dni. Pozivamo vse delavce, ki so zaradi popolne nesposobnosti Drnovškove vlade, da naredi red v pravosodju: ali nasprotno, zaradi njene načrtno in divje liberalistične politike, v podobnem položaju, da se nam javijo. Vse takšne primere, ki kažejo na kratenje osnovnih ekonomskih in socialnih svoboščin delavcev, bomo namreč skušali prek ZSSS ali panožnih sindikatov posredovati sodišču za človekove pravice pri Svetu Evrope. Prišel je čas, ko bo morala ta vlada končno le povedati, kaj si predstavlja pod pojmom človekove pravice. Vsaka demokracija se namreč začne pri kruhu!

milan divjak

šola
-morala-
cerkev
na
slovenskem

Knjigo lahko naročite po telefonu na 061/321-255 ali telefaksu 311-956

Pri ČZP
Enotnost je
izšlo obsežno
delo znanega
pedagoškega in
raziskovalnega
delavca dr.
Milana Divjaka
z naslovom
»Šola, morala,
cerkev«.

Gre za del
obširnega
raziskovalnega
projekta, ki
obravna
razvoj laičnega,
moralnega in
družboslovnega
pouka na
Slovenskem od
začetka do
danes.

KRKA BI LAHKO TEKLA (ŠE) HITREJE

V tradicionalnem (po)novoletnem srečanju vodstva novomeške Krke z novinarji smo zabeležili nekaj zanimivih podatkov, ki govorijo v prid stabilnemu razvoju podjetja. Krka je lani prodala za 300 milijonov dolarjev izdelkov, kar je za 12 odstotkov več kot leto poprej. Za letos načrtujejo porast prodaje za 6 odstotkov, kolikor so tudi obljubili delničarjem. Potihem pa računajo na več.

Ob tem velja omeniti, da novomeško podjetje še naprej pospešeno vplaga v svoj razvoj, pri čemer pa se srečuje tudi z nekaterimi zelo bolečimi omejitvami. Nekdanji slogan »Krka teče hitreje« je danes uporaben samo še v pogovniku. Njegova prisotnost je nuja, ko zveemo, da je podjetje lani za davke, carine in prispevke plačalo državi okroglih 60 milijonov DEM, skupaj s privatizacijsko kupnino pa skoraj 100 milijonov DEM. Kaj pomeni tako velika obremenitev za zdravo in še hitrejšo rast podjetja, najbrž ni treba posebej razlagati.

Krka je lani največ izvozila v države Višegradske skupine, Rusijo in države nekdanje SZ, Hrvaško in Makedonijo, medtem ko je doma prodala tretjino svojih izdelkov in storitev. Na Zahod so Novomeščani lani prodali za 17 milijonov dolarjev zdravil in surovin. Krka tudi sicer zavzeto išče svoje tržne niše v zahodnoevropskih državah, med katerimi se jim v zadnjem času najbolj odpira Nemčija. Pri tem pa podjetje kljub deklarativni odprtosti zahodnoevropskih trgov po pravilu naleti na številne ovire, ki pomenijo zaščito monopolov ali domače industrije. Tipična primera sta sosednji državi, Avstrija in Italija, kamor Krka kljub večletnemu prizadevanju preprosto ne more plasirati niti enega svojih zdravil. Tembolj se zato v Novem mestu čudijo domala anarhični odprtosti slovenskega trga, ki je lani pogoltnil kar za 200 milijonov DEM uvoženih zdra-

vil. Včasih tudi dvomljivega slovesa in celo dražjih od domačih. V tem pogledu v Krki veliko pričakujejo od zakona o zdravilih, ki naj bi končno naredil red.

Tretja velika ovira na poti hitrejšega razvoja podjetja pa se v Krki kaže v »papirnatih« privatiza-

ciji, ki podjetju v ekonomskem pogledu nič ne prinaša, ga pa utegne kar solidno izčrpati. Skladno s privatizacijskim načrtom naj bi se 92.000 novih lastnikov podjetja do konca letošnjega leta organiziralo v delniško družbo. Hkrati naj bi podjetje novim lastnikom izplačalo tudi prve dividende, za kar nameravajo odmakniti kar tretjino dobička zadnjih treh let. V tem pogledu so tudi v Krki trčili na ekonomski kretenizem slovenskega privatizacijskega modela, ki delničarjem za tri leta nazaj priznava pravico do dividende na podlagi pravega certifikatnega papirja. Tega se pač ne more razumeti drugače kot samo z novim prispevkom k slovenski blaznosti. Upati je le, da ima generalni direktor Krke Miloš Kovačič v talonu odgovor tudi na to »modrost« slovenske zakonodajne oblasti, ki ga sicer ne pozna niti en učenik ekonomske teorije na svetu.

Ivo Kuljaj

ANONIMUS

☆☆☆☆☆☆ Kotiček nizkih strasti ☆☆☆☆☆☆

